Annus IV. - Vol. IV. Die 30 Martii 1912. Num. 6.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

SUMMARIUM

I. *Acta Pii PP. X:* Litterae Apostolicae, pag. 209: Epistola, pag. 213. — II. *S. C. S. Officii:* Retractatio R. P. D. Cyrilli Macarii, pag. 214. — III. *S. C. Concilii:* Gerunden. Emolumentorum, pag. 215. — IV. *S. C. de Religiosis:* Clericorum Regularium a Matre Dei. De Laurea, pag. 245; Declarationes quoad religiosos servitio militari addictos, pag. 246. — V. *S. C. Rituum:* Strigonien. Dubia, pag. 247. — VI. *S. Romana Rota:* Londonen. Incardinationis, pag. 249.

Diarium Romanae Curiae: Congregazione preparatoria, avviso di concorso, nomine, onorificenze, pag. 259-260.

ROMAE

TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS

MDCCCCXII

Directio: Palazzo della Cancelleria — Roma.

Administratio: Tipografia Poliglotta Vaticana. — Roma.

Pretium annuae subnotationis.

Pro Italia, L. 12. — Extra Italiam, L. 15.

Unius fasciculi, L. 1.

« Bis fere in mense (Commentarium) *prodibit ac quotiescumque vel necessitas vel utilitas id postulare videbitur »* (Ex *Commentarii Officialis* ratione die 29 octobris 1908 edita).

INDEX HUIUS FASCICULI

(An. IV, n. 6 - 30 Martii 1912)

ACTA PII PP. X

Litterae Apostolicae.

PAG.

I. *Antiquum a Romanis Pontificibus.* - Ecclesia S. Amabilis presbyteri in urbe Ricomagensi dioecesis Claromontensis titulo Basilicae Minoris decoratur. - *7 Martii 1912* 209

II. *Sacras et praeclaras.* - Erectio in Basilicam Minorem templi Ss. Ferreolo et Ferrutio martyribus prope Vesontionem dicati. - *8 Martii 1912* 210

III. *Archidioeceseos Bisuntinae.* - Titulus Basilicae Minoris pro ecclesia parochiali Virginis Immaculatae oppidi « Faverney » archidioecesis Bisuntinae. - *8 Martii 1912.* 211

Epistola.

Respondet plane. - Ad Iosephum Mariam Card. Cos y Macho, Archiepiscopum Vallisoletanum, ob catholicorum conventum catechisticum Vallisoleti habendum. - *10 Martii 1912* 213

S. CONGREGATIO S. OFFICII.

Declaratio ac retractatio R. P. D. Cyrilli Macarii, quondam Patriarchae Alexandrini Coptorum. - *9 Martii 1912* 214

S. CONGREGATIO CONCILII.

Gerunden. - Emolumentorum. - *15 Februarii 1912* 215

S. CONGREGATIO DE RELIGIOSIS.

I. *Romana.* - Clericorum Regularium a Matre Dei. De Laura et privilegiis doctoralibus. - *19 Ianuarii 1912.* 245

II. *Romana et aliarum.* - Declarationes decreti « Inter reliquas » circa servitium militare quoad Religiosos Sodales. - *1 Februarii 1912* 246

S. CONGREGATIO RITUUM.

Strigonien. - Dubia. - *9 Martii 1912* 247

SACRA ROMANA ROTA.

Londonen. - Incardinationis. - *9 Ianuarii 1912* 249

DIARIUM ROMANAE CURIAE

I. Sacra Congregazione dei Riti. *Congregazione Preparatoria* 259

II. Tribunale della S. Romana Rota. *Avviso di concorso* 259

III. Segreteria di Stato. *Nomine, onorificenze* 259

Annus IV. - Vol. IV. Die 30 Martii 1912. Num. 6

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA PII PP. X

LITTERAE APOSTOLICAE.

I.

ECCLESIA S. AMABILIS PRESBYTERI IN URBE RICOMAGENSI DIOECESIS CLAROMONTENSIS TITULO BASILICAE MINORIS DECORATUR.

PIUS PP. X.

Ad perpetuam rei memoriam. — Antiquum a Romanis Pontificibus, Decessoribus Nostris, traditum morem quarundem sacrarum Aedium dignitatem, quae peculiari ratione insignes inter ceteras excellant, titulis ac privilegiis augendi, iure merito retinemus ac servamus. Iamvero apud Christianum populum singulari esse in honore et pretio accepimus templum quod, Sancto Amabili Presbytero Confessori sacrum, Urbem Ricomagum Claromontensis dioeceseos decorat. Nam, exuviis eiusdem Beatissimi Viri, Patroni Civitatis, in primis nobilitatum, vetustatis et monumentorum quoque gloria conspicuum apparet: siquidem splendidae molis amplitudine, saeculo undecimo ineunte, excitatum est eodem loco ubi sacellum sive oratorium ad sepulcrum S. Amabilis, quingentis fere ante annis extructum, reperiebatur; omnigenae artis operibus abundat et insignibus Coelitum reliquiis ac supellectile copiosa refertum est, ita ut in numerum nobiliorum templorum quibus Arvenia honestatur, sit referendum. Neque minus divinis enitet officiis, quae Archipresbyter parochus eiusque Vicarii, et complures naviter obeunt sacerdotes. Itaque, quum Venerabilis Frater, Petrus Maria Belmont, Claromontensium Antistes, Kleri et Populi Ricomagensis votis obsecundans, Nos supplex rogaverit ut templum illud Basilicam Minorem renuntiaremus, Nos optata eorundem explere libenter decrevimus. Quare, Apostolica Nostra Aucto-

ritate, harum Litterarum vi, vetustum et praeclarum templum sub titulo S. Amabilis Presbyteri Confessoris in Urbe Ricomagensi Deo dicatum, ad Basilicae Minoris dignitatem evehimus, illique privilegia omnia attribuimus quae Minoribus Almae huius Urbis Nostrae Basilicis competunt: decernentes praesentes Nostras Litteras firmas, validas, efficaces semper existere et fore, suosque plenarios effectus sortiri et obtinere, illisque ad quos spectat et in posterum spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis iudicandum esse, atque irritum esse et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari; non obstantibus Constitutionibus Apostolicis ceterisque omnibus in contrarium facientibus quibuslibet.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die VII Martii MCMXII, Pontificatus Nostri anno nono.

R. CARD. MERRY DEL VAL,
a Secretis Status.

L. ✠ S.

II.

ERECTIO IN BASILICAM MINOREM TEMPLI SS. FERREOLO ET FERRUTIO MARTYRIBUS PROPE VESONTIONEM DICATI.

PIUS PP. X.

Ad perpetuam rei memoriam. — Sacras et praeclaras Aedes, quae sive amplitudine, sive artis operibus, sive potissimum fidelium religione ac celebritate in primis commendentur, ex more institutoque Romanorum Pontificum perhonorificis titulis eximiisque privilegiis propensa voluntate cohonestamus. Suffragium igitur ac preces Venerabilis Fratris Francisci Leonis Gauthey, Archiepiscopi Bisuntini, peramanter excepimus, quibus Nos suppliciter rogavit, ut templum ad Vesontionem, civitatem suam, ex publico voto et aere collaticio nuper extructum ac Ss. Ferreolo et Ferrutio Martyribus dicatum, Basilicae Minoris titulo exornare dignaremur. Ad quod concedendum privilegium facile eiusdem Aedis laudibus adducimur, utpote quae, ingenti mole et artificiis exaedificata, Sanctuariis successerit super gloriosum illorum sepulcrum erectis, eo nimirum loco, quo inclyti illi Fidei Athletae Martyrium pro Christo strenue fecere. Summa praeterea veneratione eorundem Sanctorum Martyrum exuvias, quae religiosissime ibidem asservantur, populus colit et honorat, atque ab antiquis temporibus, pia quotannis suscepta peregrinatione, illuc accedere, praesertim mense Iunio, consuevit, ut diem ipsius

mensis decimum sextum, Sanctorum natalem, quam maxima pietate concelebraret. In hoc autem templo, sacra supellectile abunde instructo, Klerus divinis muneribus caeterisque paroeciae officiis assiduam sollicitamque operam navat, ac devota Sodalitas extat, canonice instituta, quae dum cultum caritatemque exercet, id potissimum a Deo precibus impetrare contendit, ut alieni a recto fidei dogmate, in Bisuntinae Ecclesiae regionibus adhuc degentes, ad catholicam religionem feliciter revocentur. Quae cum ita sint, omnes quos supra diximus, Antistitem, sacerdotes et fideles peculiari benevolentia complectentes, praesentium vi, Apostolica Auctoritate Nostra templum in honorem Ss. Ferreoli et Ferrutii Martyrum prope Bisuntinam urbem recens aedificatum, ad Basilicae Minoris dignitatem perpetuum in modum evehimus, eique universa ac singula iura, privilegia, honores et indulta largimur, quae minoribus Almae huius Urbis Nostrae Basilicis iure conveniunt. Decernentes praesentes Litteras Nostras firmas, validas, efficacesque semper extare et manere, suosque plenos et integros effectus sortiri, obtinere: illisque ad quos pertinent sive in posterum pertinere poterunt, plenissime suffragari; sicque rite iudicandum esse ac definiendum, irritumque et inane fieri, si quidquam secus, super his, a quovis, auctoritate qualibet, scienter aut ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die VIII Martii MCMXII, Pontificatus Nostri anno nono.

R. Card. Merry del Val,
a Secretis Status.

L. ✠ S.

III.

TITULUS BASILICAE MINORIS PRO ECCLESIA PAROCHIALI VIRGINIS IMMACULATAE OPPIDI « FAVERNEY » ARCHIDIOECESIS BISUNTINAE.

PIUS PP. X.

Ad perpetuam rei memoriam. — Archidioeceseos Bisuntinae intra fines, in oppido vulgo « Faverney » cui nomen factum, templum extat vetustum, olim Abbatiale, duodecimo vertente saeculo una cum continente Ordinis Benedictini coenobio aedificatum, ac Deo sacrum in honorem Virginis Immaculatae. Hoc quidem templum ineunte saeculo decimonono Paroeciae sedes factum est, nuperque, corrogata fidelium stipe, ad pristinum decus est restitutum. Tribus a saeculis summa ibidem

veneratione asservatur Sancta Hostia, quae anno millesimo sexcentesimo octavo, dum fidelium adorationi in ostensorio proposita maneret, grassante circum undique fortuito incendio, ex edacibus flammis triginta tres post horas incolumis mirifice et intacta recuperata fuit: haec autem Hostia, saeculo etiam decimo octavo labente, authentice ac legitime recognita est. Quare ipsam ad ecclesiam, ad quam olim peregre confluentes piae fidelium turmae accesserunt ut vetustissimam Imaginem Immaculatae Virginis Mariae sub vulgari titulo « Notre-Dame de la Blanche » celebrarent, opemque illius flagitarent, haud minori concursu confluere etiam solent ab illo anno turmatim fideles, Sanctam ipsam Hostiam flagranti pietatis studio veneraturi. Sacerdotes, qui philosophicae facultati tradendae in seminario operam navant, una cum Parocho Decano, in eadem Ecclesia sacris omnibus officiis, qua par est dignitate ac diligentia, funguntur. Praeterea eodem in curiali templo iam inde a saeculo decimo septimo, canonice erecta extat Confraternitas a Sanctissimo Sacramento nuncupata, in quam illustres viri tum e Gallia, tum etiam ab exteris regionibus adsciti, cultum pietatemque erga Divini Amoris Sacramentum laudabili sedulitate fovent, adaugent. His fretus rationibus, cum Venerabilis Frater Franciscus Leo Gauthey, Archiepiscopus Bisuntinorum, Nos supplicibus votis rogaverit, ut super enunciatam parochialem ecclesiam ad Basilicae Minoris dignitatem evehere dignemur, Nos, animo repetentes gloriosos eiusdem templi fastos, optatis his annuendum libentissime existimavimus. Quae cum ita sint, Apostolica Nostra Auctoritate, praesentium vi, perpetuumque in modum, templum curiale B. M. Virginis Immaculatae vulgo « Notre-Dame de la Blanche » dicatum, situm in oppido « Faverney », dioecesis Bisuntinae intra fines, titulo ac dignitate Basilicae Minoris cohonestamus, omnibus honorificentiis ac privilegiis eidem attributis quae minoribus Almae huius Urbis Basilicis de iure competunt. Decernentes praesentes Litteras Nostras firmas, validas, efficacesque semper extare et manere, suosque plenos et integros effectus sortiri, obtinere, illisque ad quos pertinent sive in posterum pertinere poterunt, plenissime suffragari; sicque rite iudicandum esse ac definiendum, irritumque et inane fieri, si quidquam secus, super his a quovis, auctoritate qualibet, scienter aut ignoranter attentari contigerit. Non obstantibus contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die VIII Martii MCMXII, Pontificatus Nostri anno nono.

R. CARD. MERRY DEL VAL,
a Secretis Status.

L. ✠ S.

EPISTOLA.

AD IOSEPHUM MARIAM CARD. COS Y MACHO, ARCHIEPISCOPUM VALLISOLETANUM, OB CATHOLICORUM CONVENTUM CATECHISTICUM VALLISOLETI HABENDUM.

Dilecte Fili Noster, salutem et apostolicam benedictionem. — Respondet plane optatis Nostris consilium istud tuum celebrandi Vallisoleti catholicorum conventum de sacrae catechesis institutione in maius provehenda. Nosti enim, dilecte Fili, quo Nos studio quaque sollicitudine, suscepto vīx supremo pontificatu, encyclicis litteris *Acerbo nimis* Antistites Sacrorum et Parochos universos de officio monuerimus fidei christianae praeceptionibus populos erudiendi. Monebamur scilicet Nosmet ipsi officio sanctissimo pascendi dominici gregis, cui ex tam misera, tam late fusa rerum divinarum ignoratione, tanta tamque gravia impendere animadvertebamus mala. Diligentia igitur tua et optatissima Nobis est et iucundam movet fructuum laetabilium expectationem.

Quam quidem expectationem ex eo etiam augeri, ex litteris tuis comperimus, quod non Vallisoletanae tantum provinciae, sed Hispaniae totius Episcopos bene plures consentientes habeas, eosque consiliorum ac coeptorum socios te confidas habiturum: ita sane ut spes affulgeat conventum, proposito provincialem, fore re atque eventu toti nationi frugiferum. Pergratum Nos scito eiusmodi habuisse nuncium, non modo quia diligentiam arguit dignam Episcopis ac temporibus apprime congruentem, sed etiam quia amplior studiorum consensio quaesitarum spem auget utilitatum. Sed plane intelligimus, dilecte Fili Noster, hanc Sacrorum Antistitum diligentiam Curionum studium comitem desiderare. Horum quippe si desit conspiratio quorum est implere caelesti sapientia ceteros et ad virtutem duces esse multitudini, vix quicquam Episcoporum proderit hac in re sollertia. Ad Curiones igitur patet os Nostrum, eosque et hortamur et obsecramus in Domino ut officium impertiendi fidelibus christianam doctrinam praetermittere ne umquam velint, neu negligenter remisseve persolvere. Repetant animo secum ac serio considerent muneris quo aucti sunt has esse partes praecipuas, fidei veritates rite populum edocere; easque partes, aetate praesertim hac nostra, graviores persaepe fieri, cum ob lamentabilem parentum negligentiam, tum ob tot venena doctrinarum, quae corrumpunt opinionibus animos et ad vitia pertrahunt. Auctores autem sumus, dilecte Fili Noster, nihil ab ipsis praestari posse conducibilius ad excitandam fidem, ad potioris vitae studia in christiano populo renovanda, quam si christianae sapientiae semina in animis serant ac sedulo foveant.

Quamobrem Deum adprecamur ut tibi atque omnibus propitius adsit qui Vallisoletum, te auspice, congregabuntur, detque benignus ea inire consilia, ea coepta aggredi quae tradendae, celebrandae sacrae catechesi aptius in Hispania conducant, catholicaeque rei bene vertant. Auspex divinorum munerum Nostraeque testis benevolentiae tibi atque illis Apostolica sit Benedictio, quam ex animo impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die x Martii MCMXII, Pontificatus Nostri anno nono.

PIUS PP. X.

S. CONGREGATIO S. OFFICII

DECLARATIO AC RETRACTATIO R. P. D. CYRILLI MACARII, QUONDAM PATRIARCHAE ALEXANDRINI COPTORUM.

Je soussigné, Cyrille Macaire, Patriarche démissionnaire des Coptes Catholiques, venu spontanément à Rome pour attester au Saint-Siège ma ferme résolution de vivre et de mourir dans la foi catholique sous l'obéissance du Pontife Romain, déclare librement et sincèrement ce qui suit:

J'exprime tout mon repentir pour avoir fait, dans des jours de tentation, de découragement et de perturbation morale profonde, adhésion publique à l'Église grecque-schismatique d'Alexandrie en Égypte, remerciant Dieu toutefois de n'avoir participé aux actes religieux de la dite Église. Je rétracte toutes mes démarches à cet effet, je les condamne, je les déplore de tout mon cœur, je suis prêt à accepter toutes les pénitences et réparations que le Saint-Siège jugera bon de m'imposer, et à vivre dorénavant dans la retraite, appliqué aux exercices de piété et aux études qui me sont chères. Je rétracte de même, je condamne et déplore de tout mon cœur, ce que, durant mon aberration, j'ai pu dire, faire ou écrire de schismatique, et je demande humblement pardon des scandales donnés par ma défection aux fidèles. Je renouvelle enfin mes promesses solennelles d'obéissance au Siège Apostolique et ma pleine et sincère adhésion aux doctrines et aux enseignements de la Sainte Église Catholique Romaine, notamment en ce qui concerne la Primauté absolue de droit divin du Pontife Romain sur l'Église en général et sur tout rite et tout fidèle en particulier.

Rome, le 9 Mars 1912.

† Kyrillos Macaire.

S. CONGREGATIO CONCILII

GERUNDEN.

EMOLUMENTORUM.

Vacante per mortem Rmi Thomae Sivilla anno 1906 Sede episcopali Gerundensi, elegans exorta est controversia circa perceptionem emolumentorum eventualium obvenientium ex iurisdictionis exercitio et usu sigilli: cuinam nempe proventus illi, sede vacante, spectarent, Vicario ne Capitulari an Capitulo vel potius futuro Episcopo. Quaestio haec toto sedis vacantis tempore fuit acriter agitata Capitulum inter et Vicarium Capitularem, Rmum Iosephum Matas, qui putans emolumenta iurisdictionis et sigilli sibi exclusive competere, ea pro se absolute retinuit, capitulo reclamante.

Novus hodiernus Episcopus, cui quaestio fuit delata, autumavit e contra neuter ex contendentibus ius habere ad dictos proventus, quos potius sibi ipsi tamquam episcopo successori fore reservandos. Attamen arduam quaestionem ex se resolvere non audens eam definiendam remisit Sacrae huius Congregationis iudicio sub sequenti dubitandi formula: ***Emolumenta vi iurisdictionis et sigilli in sede vacante Rmi Thomae Sivilla, Episcopi Gerundensis, obtenta ad quemnam pertinent? ad Episcopum, ad Capitulum Cathedrale, aut ad Vicarium Capitularem?***

Capitulum ad ulteriora sua iura deducenda, uti petierat, admissum, in primis miratur et conqueritur Episcopum ampliasse controversiae terminos; cum ipsum numquam postulaverit et vindicaverit emolumenta ***iurisdictionis***, sed tantum ***sigilli***, ea scilicet, quae percipiuntur ex documentis in quibus impressum appareat Capituli sigillum.

Haec igitur sibi spectare contendit, praeterquam ex dispositione in statutis capitularibus ab Ordinario approbatis contenta ubi ad art. 60 legitur: « Proventus sigilli sede vacante obvenientes, ad Capitulum exclusive « spectabunt », etiam ob peculiares titulos, quos ex historia et origine huius iuris desumit. Enarrat enim quod, anno 1344, ut ex nonnullis antiquis libris eruitur, Arnaldus De Mourodon, Episcopus Gerundensis, Capitulo donavit sigilla eorumque proventus; ex qua donatione Capituli evasit proprietas sigillorum una cum proventibus non tantum ***sede vacante***, sed etiam ***sede plena***. Immo ex antiquis Actis Capitularibus depromitur Capitulum ius suum ex sigillorum usu locasse pro annuo

pretio libell. 200 monetae barcinonensis. Et cum anno 1656 Archidiaconus Cardona, cui sede vacante munus Vicarii Capitularis ex privilegio inhaerebat, Capituli ius circa proprietatem sigillorum impugnasset, querela hac de re coram Sacra Romana Rota mota fuit; et hoc Tribunal sub die 15 Ianuarii 1663 sententiam Capitulo faventem protulit, quae in secunda instantia sub die 20 Aprilis eiusdem anni confirmata fuit verbis: « In decisis ».

Ast quoniam, hisce non obstantibus decisionibus, discordiae et contentiones circa dictum ius minime desinebant, sub die 1 Aprilis anni 1665 concordia facta fuit inter Episcopum, Ioseph Ninot, et Capitulum, qua proventus quicumque ex usu sigillorum obvenientes cedebantur Episcopo, sub conditione ut libellae bis centum annuae solverentur canonico ferialerio seu administratori Capituli, et ut, adveniente sedis vacatione, sigilla una cum eorum emolumentis redirent in proprietatem Capituli. Quam concordiam omnes Episcopi Ninot successores qui Sedem Gerundensem occuparunt, ratam habuere atque, Capitulo requirente, servare et adimplere declararunt sub iurisiurandi religione; et hoc usque ad vigens Concordatum cum Apostolica Sede anni 1851. Similiter se gesserunt ceteri Episcopi post Concordatum usque ad ultimum Vicarium Capitularem, qui huic liti originem dedit, quique, quamvis et ipse in actu possessionis iuraverit servare statuta et iura Capituli, proventus tamen sigilli solvere detrectavit.

Ex quibus omnibus aliisque Capitulum concludit clarissime patere eius favore ius ab ipsa S. Rom. Rota recognitum percipiendi proventus sigilli etiam sede plena ab anno 1344, et sede vacante tantum ab anno 1757 usque ad praesentem diem iuxta novam disciplinam vi legum Concordatarum.

At ex adverso respondetur: 1°. Titulus seu fundamentum praetensi iuris Capituli, scilicet donatio a. 1344 ab Episcopo Mourodon peracta, est valde incertus et claudicans, uti inter alia ostendunt acres contentiones et controversiae hac super re cum episcopis, vicariis capitularibus et ipsis Camerae Ap. ministris exortae. Refert enim Episcopus: « Erat ab antiquo in ecclesia Cathedrali Gerundensi quaedam entitas « dicta ferialis, cui incumbebat de omnibus obventionibus, quaecumque « illae essent, tum ecclesiae Cathedrali tum ipsi Capitulo pertinentibus, « providere, et ex acervo huiusmodi obtento Capitulum, anno 1344, « summam pecuniariam mutuam dedit Episcopo Gerundensi Arnaldo « de Mourodon, qui uti pignus praestimonii emolumenta sigilli episco- « palis donasse videtur. Attamen animadvertere libet quod Episcopus « Mourodon neque ob privatam utilitatem vel ipsiusmet Mitrae aut

« Dioecesis lucrum illam creditam pecuniam postulavit, sed propter « templum Cathedrale huius dioeceseos, architectonicae artis mirabile « prodigium, in cuius extructionem eam integram invertit. Nobilissimus « amor laudabilisque zelus Episcopi Mourodon pro hac Sancta Ecclesia, « etiamsi primario ipsismet canonicis prae aliis quibuscumque haud « dubio benefacerent, quamplurima reportarunt Episcopis Gerundensibus « incommoda molestiasque affecerunt ».

2°. Insuper quaestio nunquam fuit in favorem Capituli definita a S. Romana Rota in iudicio petitorio: nam duae allatae sententiae *nn. 394 et 395 coram Celso* respiciebant manutensionem in possessione sigillorum, quae possessio tunc temporis reapse inveniebatur penes Capitulum: sed ad validitatem tituli quod attinet, ait S. Rota: « Exce- « ptiones erunt discutiendae in petitorio, et interim concedenda manu- « tensio Capituli ».

3°. Concordiae ipsae seu transactiones deinceps sequutae indicant sane ius primitivum dubium ac incertum ad maximum habendum veluti initium possessionis.

4°. Concordia vero inita cum Episcopo Ninot anno 1665, aiunt, fuit tantum temporaria ac personalis; et quamvis a successoribus Episcopis prorogata, non potest ius certum ac definitivum constituere. Immo, notat Episcopus, « vertente saeculo XIV, virtute Reservationum Aposto- « licarum, proventus Sedium vacantium in aerarium pontificium ingredi « debebant, quaeque Reservationes in Hispania pro sedibus episcopa- « libus tantum viguerunt. Ab hac autem lege generali Sedes Gerun- « densis nullo modo fuit excepta; quamobrem Capitulum se aliquando « emolumenta sigilli percepisse antequam adveniret vacatio anni 1876 « propter translationem Episcopi Bonet in Sedem archiepiscopalem « Tarraconensem, minime probavit. Ex quibus fas erit inferre quod « quidem apertissime patet, cum ageretur de pacto inter personas pri- « vatas inito, quod exceptionem ullam a lege generali ecclesiastica haud- « quaquam parere valet ».

5°. Insuper praefatae concordiae Episcopi Ninot et alia nova suffecta est anno 1757, auctoritate Pontificia et Regia roborata, inter Episcopum de Palmero et Capitulum, quae varias comprehendebat quaestiones easque solvebat, scilicet circa causas criminosas canonicorum, circa visitationem Ecclesiae Cathedralis, circa ius patronatum quoad praebendas; at in puncto sigillorum Capitulo non reservatur nisi merus honor, ut nempe ab ipso, sede vacante, custodirentur, et sede plena ab Episcopo adhiberentur, atque quoad emolumenta ne verbum quidem. En ad rem verba concordiae: « *Punctum quartum:* Similiter dictum

« Capitulum favore episcopalis Mitrae seu Mensae cedit ac donat bis « centum libras monetae barcinonensis pensionis annuae, quam ratione « sigilli mensae suae operi vulgo dicto Feriali solvit dicta mensa cum « expressa tamen conditione quod, non obstante hac cessione, Curia « episcopalis idem omnino sigillum adhibere debeat, dictumque Capi- « tulum illud custodire teneatur vacante Ecclesia, donec successor episco- « palis Ecclesiae possessionem coeperit dicti episcopatus, cui tradere illud « debeat Capitulum, prout servatum extitit usque modo ».

Quapropter, animadvertit Episcopus, « per hanc concordiam, illa « antiqua Episcopi Ninot quoad manutensionem sigilli episcopalis prorsus « derogata fuit, novumque Capituli ius ad meram custodiam sigilli Eccle- « sia vacante, donec successor possessionem coeperit, restrictum, quin « ulla facultas percipiendi fructus, sede vacante, ipsiusmet Capitulo « agnoscatur, proindeque munus tantum honoris haudquaquam utilitatis, « quod praecipue reclamat ».

Ex quo deduci legitime etiam potest iuramentum ab Episcopis et Vicariis Capitularibus in actu possessionis successive praestitum non afficere proventus sigillorum, sed alias concordiae partes: « Equidem me « ignorare fateor, ait Episcopus, quid iuraverint antecessores mei, sed « propemodum incredibile videtur quod praestiterint iusiurandum aliquid « detrimenti importans tum dignitati episcopali, tum reservationibus « Pontificiis, nec non ipsis Concordatis ».

6°. Demum nec utiliter favore Capituli invocari potest argumentum ex possessione pluries centenaria desumptum, quippe quae, ipso Capitulo non diffitente, nec pacifica nec continuata extitit: cum hoc ius, ut dictum est, continuo impugnatum acriterque impetitum fuerit.

Quinimo Capitulum ipsum affirmat, anno 1650 canonicum ferialerium seu administratorem « recuperasse sigillum ut a semetipso sigil- « larentur documenta... ». Ceterum constat Capitulum nihil prorsus percepisse ex usu sigilli sede vacante, saltem ab anno 1757 usque ad annum 1876.

Ait enim Episcopus: « Concordatum inter Benedictum XIV et Regem « Ferdinandum VI, anno 1753 firmatum, fructus Ecclesiarum vacantium « cessit in pios usus impendendos, Regique catholico concessit facul- « tatem eligendi collectores, qui regali protectione muniti illorum fruc- « tuum essent administratores; qua de causa ex eo tempore, quoties Se- « des episcopalis Gerundensis vacabat, subcollectores regales spoliorum « et vacantium omnes proventus iurisdictionis et sigilli perceperunt ».

Quapropter pristinum Capituli ius seu privilegium considerandum est veluti antiquatum et penitus obsoletum. Idque adeo verum est ut,

cum Capitulum occasione novorum statutorum capitularium anno 1868 tentasset antiquum ius resuscitare et dubitatum fuerit in quo praecise consisterent proventus sigilli sede vacante, in sessione diei 17 Septembris 1877 declaratum fuit sub nomine iurium sigilli comprehendi quidquid indiscriminatim Mitra seu Episcopus perciperet sede plena a Secretaria Camerae, seu proventus Curiae Vicariatus pro negotiis gratiosis et Officialatus pro negotiis iudicialibus; quod verum non erat: nam sigilla Vicariatus in praetensa donatione anni 1344 comprehensa haud erant. Ita Capitulum ostendit nullam exactam memoriam conservasse de antiquo iure.

Quare concludendum videtur, aiunt, ipsum fore absolute repellendum a fruitione enunciatorum proventuum; praesertim cum iuxta receptam hodiernam disciplinam admitti nequeat intromissio capitulorum in regimine et iuribus dioecesis sede vacante, quae integra transmittenda sunt in vicarium capitularem. Eo vel magis quod huiusmodi emolumenta, titulo laboris debita, mere personalia censentur atque ei tantum cedant oportet qui negotia expedit.

Infirmato sic iure Capituli, maius acquirit robur ius in favorem vicarii capitularis. Verum equidem est iuxta generalem regulam, iure Decretalium fructus beneficiorum vacantium esse impendendos in utilitatem ipsorum aut fideliter reservandos futuris successoribus, et quod Bonifacius VIII statuit ut, sede vacante, capitula vel singulares personae nequeunt bona tempore vacationis obvenientia occupare aut inter se dividere, etiamsi agatur de emolumentis ex iurisdictione et sigillo aut alias undequaque provenientibus; uti declaravit Clemens V in c. *Statutum, De elect.* et DD. passim tradunt: cui iuris communis regulae pluries adhaesit S. H. C. respondens, emolumenta tempore vacationis sedis episcopalis obvenientia neque ad capitulum neque ad vicarium capitularem pertinere, sed reservanda ad futurum episcopum; uti in *Ostunen.* 28 Iul. 1708, in *Goana* 6 Mart. 1847, aliisque.

Attamen Doctores communiter monent enunciatas dispositiones et resolutiones esse intelligendas de illis proventibus eventualibus qui directe usufruuntur ex iurisdictione et sigillo, quique sede plena, non vicario generali, sed ipso episcopo iurisdictionem exercente aut alio titulo cedunt; reliqua vero emolumenta quae, sede plena, spectarent ad vicarium generalem ratione sui officii, haec vicario capitulari, sede vacante, esclusive cedant oportet. Lauren., *De Vicar.*, tract. 3, cap. 1. Unde in cit. *Goana, 6 Martii 1847* S. Congr. statuit: « Emolumenta quae sede plena « ad vicarium generalem pertinuissent, sede vacante, vicario capitulari « spectare ... ».

An vero huiusmodi normae urgeri possint in locis ubi viget peculiaris disciplina inducta per leges concordatarias vel ubi vigent iura Camerae Apostolicae, et quomodo sint intelligenda verba Clementinae *Statutum* quoad vicarios capitulares, abunde explicat eximius Consultor.

Tametsi Episcopus Gerundensis, postquam plura congesserit ad excludendum Capitulum et Vicarium Capitularem a partecipatione proventuum sede vacante, demonstrare conatur illos sibi tamquam episcopo successori fore reservandas, iuxta textus Decretalium, resolutiones S. H. C. et Canonistarum doctrinam, scribens: « Prima dispositio canonica quoad « emolumenta in sede vacante invenitur in cap. 7 *Statutum*, tit. 3, lib. 1° « *in Clement.*, ubi statuitur quod omnia emolumenta profecta ex iurisdi- « ctione et sigillo *aut alias undecumque* quae sede plena pertinuerint « episcopo, fideliter reserventur futuro successori, exceptis expensis « necessariis, nulla obstante consuetudine in contrarium.

« Quamplurimae resolutiones S. Congr. Concilii hanc legem confir- « marunt inter quas extant: in *Agrigentina* et in *Cephaluden.* (17 Novem- « bris 1594), in *Nullius* (16 Iulii 1616) et in *Ostunen.* (27 Iulii 1708) « declarantes: " emolumenta tempore vacationis sedis episcopalis obve- « nientia ex iurisdictione et sigillo aut alias undecumque, neque ad « capitulum, neque ad vicarium spectare sed libere futuro successori « reservari, si ad episcopum ecclesia non vacante pertinuissent „; ex his « tamen deducendum esse rationale salarium vicario constituendum et « persolvendum; superaddentes *in Elnen.* (28 Martii 1848): " Vicarium « capitularem nihil posse percipere, etiam pro sigillo, non obstante imme- « morabili observantia „, et in *Goana* (6 Martii 1847): " emolumenta quae « sede plena ad vicarium generalem pertinuissent, vicario capitulari sede « vacante competere „. Et quamvis Ss. Congr. Romanae ab hoc criterio « numquam discesserint, ut constat in resolutione in *Ianuen.* (23 Fe- « bruarii 1875) et in *Mexicana* (14 Februarii 1857), attamen aliquando « admiserunt, tamquam legitimum titulum ad proprietatem conquirendam « fructuum sede vacante obvenientium, privilegium apostolicum et con- « suetudinem immemorialem, prouti patet ex resolutionibus S. Congre- « gationis Concilii in *Cephaluden.* (17 Novembris 1594) et in *Goana* « (26 Februarii 1856).

« Praeclarissimi canonistarum communi iudicio Ss. Congregationum « merito assentientes eamdem docent doctrinam, inter quos eminent: « Benedictus XIV, *De Synod. Dioeces.*, lib. X, cap. X, num. 4; Lauren., « *De Vicar.*, tract.. cap. 1, quaest. 405; Ventrig., loc. cit., num. 33; Pel- « legrin., *De Vicariis*, part. I, sect. 4; Barbosa, *Collect. doct. ad Concil.*

« *Trid.*, sess. 25, cap. 2, num. 9; De Angelis, *Praelect. Iuris Canon.*, lib. I, « tit. 28, num. 22, et Russo, *Codex vigens De person.*, can. 768. Bene « vero notemus quod De Angelis, in *Praelect. Iuris Canon.*, lib. I, tit. 27, « sic se habet: " In hac materia omnia secundum consuetudinem diver- « sarum Dioecesum determinari „.

« Iam vero, abeuntibus annis, innumerae reservationes, quibus bono « Ecclesiae Universalis quoad fieri posset, consuleretur, ex indigentia « praesertim qua afficiebatur Sedes Apostolica, concretae fuerunt, sicque « virtute legum " De spoliis et vacantibus „ fructus Sedium episcopa- « lium in Hispania vacantium ad Cameram Sedis Apostolicae destina- « bantur, et hanc novam iurisprudentiam modificavit Concordatum anni « 1737 inter Papam Clementem XII ac Regem Philippum V initum, ubi « statuitur (art. 22) Romanum Pontificem decreturum esse ut tercia pars « fructuum ecclesiarum in Hispania vacantium in posterum impenderetur « ad ecclesias et pauperes sublevandos; sed haec conventio virtutem « iuridicam amisit propter aliud Concordatum inter Benedictum XIV et « Ferdinandum VI anno 1753 confectum, in quo decernitur ut in futu- « rum, quibusdam exceptis retributionibus pro Aerario Apostolico, quod- « cumque colligeretur ratione expoliorum et vacantium, ad usum cau- « sasque pias Sacris Canonibus praescriptos esse dicandum, ad quorum « observantiam Rex Catholicus eligere debebat oeconomos et collectores « qui sub eiusdem regali protectione ea fideliter administraret.

« In archivo huius dioecesis extant documenta recollectionis spo- « liorum et vacantium relata ad tempus vacationis sedium Revmorum « Episcoporum qui Dioecesi Gerundensi ab anno 1775 usque ad 1834 « praefuerunt, hisce in documentis apertissime patet quod proventus iuris- « dictionis et sigilli in " Collectoriam vacantium „ ingrediebantur, quin « ulla eorum participatio ad Capitulum Gerundense devenisset, tametsi « nonnumquam aliqua retributio vicario capitulari sede vacante ex illis « elargita fuisset.

« Concordatum anni 1851 nunc in Hispania vigens, ob art. 12 sup- « pressit hanc collectoriam generalem spoliorum, vacantium et annata- « rum, decernendo ut incorporaretur Commissariae Generali S. Cruciatae « delegatio creata ad negotia non finita terminanda et ad reditos non « solutos recolligendos, et in art. 37 disponit ut assignationes obtentae « sede episcopali vacante, deductis emolumentis pro oeconomo et expensis « necessariis ad reparationem domus episcopalis, aequaliter pro semi- « nario et episcopo successori distribuantur.

« Nunc vero, memoratis reservationibus ab ipsa Apostolica Sede iam « deletis, Collectoriaque Generali spoliorum et vacantium etiam sublata,

« cum Concordatum 1851 non determinet ad quemnam obventiones ex « iurisdictione et sigillo sede vacante cumulatae attineant, pro certo tenen- « dum est suam plenissimam vim et efficaciam parere ius ecclesiasticum « commune et secundum idem esse hanc controversiam dirimendam.

« In dioecesi Gerundensi ab anno 1851 usque ad praesentem diem « sedes Episcopalis quater vacavit, scilicet: post pontificatum Episcopi « Lorente anno 1862, Episcopi Bonet an. 1876, Episcopi Valls an. 1877 « et Episcopi Sivilla 1906. In vacatione Sedis subsequente pontificatum « Episcopi Lorente ignoratur quisnam percepit proventus, sed in subse- « quentibus pontificatum Episcoporum Bonet et Valls illos percepit Capi- « tulum, et questio de qua nunc agitur, tota versatur circa vacationem « sedis post mortem Episcopi Sivilla. Cum vero neque lex, neque pri- « vilegium Apostolicum, neque ulla consuetudo extet sive pro Capitulo « sive pro Vicario Capitulari: ad quemnam spectant proventus eo tem- « pore sedis vacantis obtenti? ».

Hisce quavis ex parte breviter ex actorum fasciculo delibatis, rogantur EE. VV. ut, perpensis quae ad rem fuse ac plene disserit Consultor, velint sequens enodare dubium: ***An et cui competant, sede vacante, proventus iurisdictionis et sigilli in casu.***

Et Emi Patres, sub die 10 Iunii 1911, proposito dubio respondere dignati sunt: ***Dilata et ad mentem.***

Iterum, novis productis informationibus, reassumpta est causa et sub die 16 Decembris eiusdem anni ad supradictum dubium Emi Patres responderunt: ***Affirmative favore Vicarii Capitularis.***

Romae, e Secretaria S. C. Concilii, die 15 Februarii 1912.

I. Grazioli, *Subsecretarius.*

VOTUM CONSULTORIS.

1. Anno 1906, vacante per mortem Revmi Episcopi Thomae Sivilla sede Gerundensi, electus fuit in Vicarium Capitularem Canonicus Iosephus Matas, cum quo coepit contendere Capitulum Cathedrale circa perceptionem emolumentorum eventualium ex sigillo provenientium; Vicarius enim capitularis emolumenta illa pro se retinuit, putans sibi pertinere proventus et iura omnia sede vacante obvenientia ex iurisdictionis exercitio ac sigilli usu; Capitulum e contra praetendebat se peculiares titulos habere ad percipiendos proventus sigilli. Res pacifice componi non potuerunt toto tempore sedis vacantis; quare paulo post adventum novi hodierni Episcopi, utraque pars subiecit ipsi Episcopo definiendam con-

troversiam. Episcopus autem, cum intimius rem perpenderet, censuit animadverti ius illud controversum revera nec ad Capitulum nec ad Vicarium Capitularem, sed potius ad episcopum successorem, nempe in casu ad seipsum pertinere: « Sed cum agatur, ipse inquit, de quaestione « non clare definita in legislatione canonica Hispaniae, praeterquam « quod ipsimet dignitati episcopali admodum afficiat », non est ausus rem definire; ac proinde huic Sacrae Congregationi sequens dubium declarandum proposuit: « *Emolumenta vi iurisdictionis et sigilli in sede vacante Revmi Thomae Sivilla, Episcopi Gerundensis, obtenta ad quemnam pertinent? ad Episcopum, ad Capitulum Cathedrale, aut ad Vicarium Capitularem?* ».

2. In quo dubio animadvertenda est facta ab Episcopo terminorum quaestionis extensio seu ampliatio; de qua extensione in novis deductionibus conquestum est Capitulum hisce verbis: « Episcopus rogat ut « S. C. declaret ad quemnam pertineant proventus *iurisdictionis* et « sigilli; circa quod notum sit, Capitulum numquam petiisse proventus « *iurisdictionis*, sed tantum sigilli, id est emolumenta percepta ex docu- « mentis in quibus appareat Capituli sigillum »; quare in fine sui Memorialis Capitulum primo petit ut S. C. dignetur restringere dubium a Revmo Episcopo propositum, ad proventus *sigilli* tantum. Episcopus vero, ni fallor, ea mente, non satis celata, dubium ampliavit, ut si S. C. in sui favorem responsum dederit, ipse possit repetere a Vicario capitulari, non solum emolumenta a Capitulo praetensa, verum etiam quoslibet alios eventuales proventus, qui tempore sedis vacantis undecumque obvenerunt. Quaenam autem magis determinata sit differentia inter praetensionem Capituli et ampliationem ab Episcopo inductam, melius ex dicendis patebit.

I.

3. Imprimis ergo agendum est de iure Capituli ad proventus sigilli, sede vacante. Ac certe non negat Capitulum intentionem eius adversari iuri communi: sed pluries repetit « in casu praesenti praevalere « debere ius particulare ac proprium huius Cathedralis quod pro Capi- « tulo stat ».

4. Primum autem istiusmodi particularis iuris fundamentum et titulus, ex quo etiam, iuxta Capitulum, originem duxit ipsum ius hodie invocatum, est *donatio sigillorum* ac consequenter etiam proventuum ex illorum usu obvenientium, non solum sede vacante sed etiam sede plena, in perpetuum favore Capituli anno 1344 facta ab Arnaldo de Mourodon, tunc Episcopo Gerundensi.

5. At vero titulus huiusmodi est omnino incertus; nam vel numquam extitisse vel saltem validum agnitum non fuisse clare demonstrant acres et crebrae controversiae successivis temporibus exortae inter Capitulum ex una parte, ac Episcopum, Vicarium Capitularem et ministros Camerae Apostolicae ex alia, circa ista sigilla eorumque proventus. Et probe notandum est illas controversias numquam ab auctoritate iudiciali fuisse *in petitorio* definitas; quia duae sententiae Rotales anno 1663 in favorem Capituli prolatae non respiciebant nisi mandatum de manutenendo in possessione sigillorum, ut videre licet in decisionibus 394 et 597 coram Celso, quae sunt duae illae decisiones in hac causa *Gerunden.-Sigillorum* datae; quam possessionem ideo Rota agnovit Capitulo, quia demonstratum tempore motae litis circa ipsam manutentionem sigillorum, nempe anno 1656, sicut etiam aliis temporibus ibi citatis, ipsum Capitulum extitisse in possessione eorumdem sigillorum; sed quod attinet *ad validitatem dicti tituli*, ait Rota: « Exceptiones « erunt discutiendae in petitorio et interim concedenda manutentio Capi- « tuli ». Dubium item fuisse titulum illum donationis probant posteriores concordiae seu transactiones a Capitulo initae circa istud ius sigillorum; transactio namque non fit nisi de re dubia et incerta, praeterquamquod, ut notum est, per transactionem, tituli et iura antiqua resolvuntur et funduntur in titulum et ius in ipsa transactione constitutum et definitum. Igitur illa praetensa donatio ad summum posset a Capitulo invocari ut initium possessionis et praescriptionis, cuius proinde evolutionem ac vicissitudines sequi ac cum ea confundi debuit, et ab ea nunc quoad valorem iuridicum pendere. Re quidem vera, Capitulum etiam, magis quam titulo illi donationis, nunc innititur possessioni ac praescriptioni quinquies et amplius centenariae, ut ait ipsum, ac in ea maxime confidit.

6. Quod si reapse Capitulum demonstraret possessionem illam per quinque et amplius saecula obtinuisse pacificam et continuatam, ac praesertim durasse semper non interruptam etiam usque ad nostra tempora, sine dubio titulus esset validissimus. Sed argumenta a Capitulo allata nullo modo praebent demonstrationem illam necessariam, quia potius fateri cogimur possessionem ipsam non fuisse pacificam, multoque minus sine interruptione perseverasse continuatam usque ad hodiernum diem.

7. Episcopus immo, in novis suis deductionibus, eo usque procedit ut asserat, tenendum esse « quod Capitulum Gerundense emolumenta « sigilli, sede vacante, neque dum invaluerunt reservationes pontificiae » - videlicet iura Camerae Apostolicae quoad spolia et fructus beneficiorum vacantium - « neque vigente Concordato anni 1753, seu a finibus sae-

« culi XIV usque ad annum 1851 numquam perceperit ». Hoc certe nimium est; nam, ut iam vidimus, anno 1663 Sacra Romana Rota concessit Capitulo mandatum de manutenendo in possessione sigillorum et in consequenti perceptione fructuum; atque in citatis decisionibus rotalibus quibus tale ius agnoscitur Capitulo, plura innuuntur argumenta quae de possessione Capituli tempore illo et nonnullis anteactis docebant: tunc autem ius retinendi sigilla et percipiendi eorum proventus exercebatur a Capitulo non solum sede vacante, verum etiam sede plena. Sequuta fuit anno 1665 concordia inter Episcopum Iosephum Ninot et Capitulum, in qua, fatente ipso hodierno Episcopo, « pro qui-« busdam respectivis transactionibus inter Episcopum et Capitulum « pactum initum fuit cedendi ex parte Capituli Episcopo, dum Dioece-« sim regeret, omnes proventus sigilli, cum conditione, ex parte Episcopi, « solvendi quotannis canonico ferialerio Capituli 200 libellas monetae « barcinonensis, sed *mortuo Episcopo aut sede derelicta, Capitulum recu-« perare debebat dicta sigilla una cum eorum emolumentis* ». Rursus ergo patet Capitulum, sede vacante, aliquando percepisse emolumenta sigilli.

8. Nec obstat provocatio Episcopi ad iura spoliorum et vacantium in favorem Camerae Apostolicae reservata, unde a priori contendit Episcopus « inferre quod concordia Episcopi Ninot, numquam quoad emo-« lumenta sigilli sede vacante in executionem devenisset ». Nemo certe negat in Hispania viguisse iura Camerae Apostolicae, saltem pro vacantibus sedibus episcoporum, prout testes sunt inter alios Garcia, *de Benef., part. 2, c. 1, n. 91;* Barbosa, *Vot. decis., 101, n. 3;* Gonzalez, *In Decret., lib. I, tit. XXXI, c. 4,* et aperte invenitur statutum in Const. S. Pii V « *Alias emanarunt* » 12 Dec. 1567, renovante similem aliam Const. Iulii III, 20 Mart. 1554. Imo certum est etiam Cameram Apostolicam percepisse non solum fructus mensae episcopalis vacantis, sed etiam taxas et emolumenta provenientia ex iurisdictione et sigillo, siquidem et in genere refert Card. De Luca *de Benef., disc. XC, n. 74,* quod ministri Camerae Apostolicae, « sede episcopali vacante, inter fructus ac emolumenta « Ecclesiae exigunt et incamerant etiam ista iurisdictionis et cancella-« riae »; et in citatis Constitutionibus Iulii III et Pii V conceditur generali in regnis Hispaniarum Collectori fructuum et proventuum aliorumque iurium ad Cameram Apostolicam pertinentium, facultatem per se vel per alios subcollectores omnia et singula fructus, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta singularum ecclesiarum cathedralium, quovis modo vacantium, quomodolibet provenientia, percipiendi, exigendi et levandi. Haec omnia ergo vera sunt; nihil tamen prohibet quominus,

his legibus non obstantibus, alicubi essent nonnulli qui *de facto* fructus et emolumenta sedium vacantium perciperent. Possessio autem in se merum factum importat; facta vero nequeunt a priori excludi cum illa aliunde per documenta historica extitisse demonstrentur. Iamvero *in facto* esse vidimus, Capitulum Gerundense aliquando possessionem habuisse sigillorum ac emolumentorum ex eis provenientium; imo et in huiusmodi possessione fuisse manutentum per sententias Rotales ac concordiam cum Episcopo.

9. Dum autem haec admittimus, alia ex parte debemus affirmare possessionem illam non fuisse pacificam; etenim cum exercitium illius iuris aperte contradiceret claris et determinatis regulis canonicis et iuribus reservatis in favorem Camerae Apostolicae, nec a Capitulo ostenderetur titulus certe legitimus sui praetensi iuris; hinc exercitium ipsum ut illegitimum fuit impetitum ab episcopo simul ac ab archidiacono maiori de Rogationibus dicto (qui erat prima Dignitas et ex specialissimo privilegio habebat ius exclusivum regendi Dioecesim sede vacante seu nempe erat Vicarius Capitularis natus) atque etiam a subcollectoribus Camerae Apostolicae. Nec talia Capitulum negat; imo affirmat anno 1656, praecise ad vindicandum et defendendum ius Capituli ita acriter impugnatum, canonicum ferialerium seu administratorem Capituli recuperasse sigilla, ut a semetipso sigillarentur documenta ac perciperentur proventus. Nimirum, ut constat ex superius citata Rotali decisione 397 coram Celso, illa sigilla antea retinebat notarius Curiae seu Vicariatus Gerundensis, cui fuerant a Capitulo in commendam concessa sub obligatione restitutionis et reddendae rationis de omnibus emolumentis; sed cum vacatio sedis advenisset dicto anno 1656 et Archidiaconus D. Bernardus de Cardona pro nativo suo iure administrationem Dioecesis suscepisset, hanc occasionem nactum Capitulum ut tutius posset retinere et exercere ius sigillorum, iam saepius acriter impertitum, ipsa sigilla occupavit et apud se retinuit. Contra huiusmodi occupationem exsurrexit prior, non ipse Archidiaconus, ut inquit Capitulum, sed (prout constat ex informationibus in causa *Gerunden.-Sigillorum coram Otalora,* 3 Martii 1664) Subcollector Rev. Camerae Apostolicae, contendens sigilla illa ad Capitulum non pertinere, proinde Curiae Vicariatus esse restituenda, ac vindicans Camerae Apostolicae emolumenta sede vacante ex usu sigillorum provenientia. Sententiam favorabilem in Tribunali Dioecesano obtinuit Subcollector, at interposita appellatione a Capitulo apud Sanctam Sedem, causa fuit commissa Tribunali Rotae, coram quo disputarunt adversus Capitulum Procurator Fiscalis Camerae Apostolicae, Archidiaconus seu Vicarius Capitularis et novus Episcopus

successor. Causa vero, ut diximus, agitata fuit tantum in possessorio, ac bis in favorem Capituli fuit resoluta; sed non ideo lites cessarunt, quia sententiae rotales non definiebant utrum iusta an iniusta esset illa Capituli possessio.

10. In petitorio tamen causa non fuit umquam discussa et definita, quia anno 1665 inita fuit concordia seu transactio suprarelata inter Episcopum Ninot et Capitulum. Iuvat tamen animadvertere illam concordiam, ex confessione ipsius hodierni Capituli, temporalem tantum fuisse ac personalem inter Episcopum Ninot et Capitulum; et quamvis Episcopi successores omnes et singuli in actu possessionis Dioecesis, requirente Capitulo, iurabant servare et adimplere concordiam Ninot, tamen vis huiusmodi iuramenti non alia esse poterat nisi prorogare de pontificatu in pontificatum temporaliter et personaliter transactionem cum Episcopo Ninot stipulatam, numquam vero firmum, certum et perpetuum reddere ius illud a Capitulo praetensum. Insuper concordia illa Episcoporum ligare quidem poterat ipsos Episcopos; numquid tamen ipsius vis urgeri etiam potuerit contra Vicarios Capitulares et praesertim contra ministros Camerae Apostolicae? Et an ipsi auditi fuerint et consenserint in dictam concordiam qua parte afficiebat tempus sedis vacantis? Res prorsus incertae, de quibus, saltem in Actis praesentis controversiae, nullo modo docemur.

11. Ergo non satis certum et firmum fuisse ius Capituli in sigillis retinendis et emolumentis percipiendis, iam ex hucusque dictis apparet. Verum ratio quae potissimum adversatur intentioni Capituli, et quae ipsius modernas praetensiones iugulare et omnino destruere videtur, est deficientia continuitatis in exercitio percipiendi illa emolumenta et interruptio quae certo fuit protracta saltem ab anno 1757 usque ad annum 1876, quo rursus tentavit Capitulum resuscitare ius antiquum. Capitulum nunc asserit in suis novis deductionibus (part. I^{a}, II): « Ex « actis capitularibus et rationum tabulis in archivio Capituli existentibus « constat Capitulum ab anno donationis, id est a 1344 usque ad 1736, « *continenter* proventus sigilli percepisse ». Non tamen probat huismodi assertionem. At vero etiam admissa ista nimis generali assertione, aperte fatetur post annum 1756 emolumenta non amplius percepisse. Qua de causa?

12. Anno igitur 1757 conventa fuit nova Concordia inter Episcopum Gerundensem, Ioannem Antonium de Palmero, Archidiaconum Isidorum Orteu (qui, ut diximus, ratione suae dignitatis erat, sede vacante, Vicarius Capitularis natus) et Capitulum; ac praeter alios articulos de rebus ac quaestionem nostram non pertinentibus, definitum fuit etiam pun-

ctum circa ius sigillorum, atque ita statutum: « Punctum IV. Similiter « dictum Capitulum favore episcopalis mitrae seu mensae cedit ac « donat 200 libras monetae barcinonensis pensionis annuae, quam ratione « sigilli, massae seu operi, vulgo dictae Feriali, solvit dicta mensa, cum « expressa tamen conditione, quod non obstante hac cessione, Curia « episcopalis idem omnino sigillum adhibere debeat, dictumque Capi- « tulum illud custodire debeat vacante Ecclesia, donec successor epi- « scopalis Ecclesiae possessionem ceperit dicti episcopatus, cui tradere « illud debeat Capitulum, prout servatum extitit usque modo ». Hanc autem concordiam Ferdinandus VI, Rex Hispaniae, rogatus a partibus, detulit approbandam Summo Pontifici, et revera Benedictus XIV per litteras in forma Brevis 16 Dec. 1757 ratam habuit et confirmavit. Patet autem hanc eamdem concordiam suffectam in hoc sigillorum puncto fuisse concordiae Ninot, huiusque locum ab illo tempore tenuisse, non solum sede plena, verum etiam sede vacante, ut manifestat ipsa littera conventionis et confirmat interventus archidiaconi, cui de iure competebat regimen Dioecesis vacantis. Proinde si etiam Episcopi successores iurarunt in actu possessionis servare concordiam Ninot, hoc certe intelligendum est de alio vel aliis capitibus quae in ea concordia definiebantur, non vero de iure Capituli quoad sigilla eorumque emolumenta.

13. Quomodo ergo in concordia Palmero definiuntur iura Capituli circa sigilla? Quoad ipsa sigilla non reservatur Capitulo nisi honor quidam, ut nempe, sede plena, sigillum quod censebatur pertinere ad Capitulum, in Curia episcopali adhiberetur, sede vero vacante, sigillum ipsum a Capitulo custodiretur tradendum novo episcopo; quoad emolumenta ex usu sigillorum provenientia, Capitulum, sede plena, expresse renunciat cuicumque participationi emolumentorum; de ipsis vero emolumentis, sede vacante, altum silentium premitur. Quid significat hoc silentium? Capitulum tenet in hac concordia sibi fuisse reservatum et recognitum ius antiquum percipiendi emolumenta sigilli sede vacante, imo dicit ad haec sola emolumenta sede vacante fuisse illud restrictum, cum usque ad illud tempus complecteretur etiam emolumenta sede plena. At vero Capitulum non potest praetendere expressam asserti iuris recognitionem et reservationem, nam de ipso iure in concordia ne verbum quidem; ad summum potest asserere concordiam Ninot quoad perceptionem emolumentorum sede vacante fuisse tacite conservatam. Sed huic etiam tacitae conservationi repugnat insequens praxis, quae, ut mox videbimus, fuit ut ab illo tempore Capitulum non amplius perciperet emolumenta sigilli nec sede plena nec sede vacante. Potius ergo

dicamus vel iam antea Capitulum amisisse ex causa nobis incognita ius vel exercitium percipiendi emolumenta sede vacante, vel potius anno 1757, dum pactavit concordiam Palmero, retinuisse sibi ademptum fuisse ipsum ius in Concordato quatuor ante annis, nempe 1753, inter Benedictum XIV et Regem Hispaniae firmato. Et haec videtur esse vera ratio quare in concordia 1757 nec verbum habeatur de emolumentis sigilli sede vacante.

14. In articulo namque 9° citati Concordati 1753 haec statuuntur: « Altri casi pure di controversie erano non già circa il *ius* della Camera « Apostolica e Nunziatura di Spagna sopra gli spogli e frutti delle « Chiese vescovili vacanti nei Regni delle Spagne, ma sopra l'uso, eser- « cizio e dipendenza del detto diritto, in tal maniera che eravi la neces- « sità di venire sopra ciò a qualche concordia e composizione. Per « levare anche queste continue controversie la Santità di N. S. dero- « gando, annullando e privando d'ogni effetto tutte le precedenti Apo- « stoliche Costituzioni, tutte le concordie e convenzioni che sonosi finora « fatte fra la R. Camera Apostolica, Vescovi, Capitoli e Diocesi, ed ogni « altra cosa che sia in contrario, dal giorno della ratifica di questo Con- « cordato applica tutti gli spogli e frutti delle Chiese vacanti, esatti ed « inesatti, a quegli usi pii, che sono prescritti dai Sacri Canoni...; conce- « dendo alla Maestà del Re Cattolico e suoi Successori l'eleggere in « avvenire gli Economi e Collettori, che però sieno persone ecclesia- « stiche, con tutte le facoltà necessarie ed opportune, acciò sotto la Real « Protezione, siano dai predetti fedelmente impiegati i suddetti effetti « negli usi accennati » (apud Nussi, *Conventiones inter S. Sedem et civilem potestatem*). Et revera ex archiviis Ecclesiae Gerundensis « apertis- « sime constat, ait hodiernus Episcopus, Subcollectoriam spoliorum et « vacantium huius Dioeceseos emolumenta iurisdictionis et sigilli quo- « tiescumque sedes episcopalis vacavit ab anno Concordati 1753 usque « ad annum 1851 - quo novum Concordatum cum Hispania fuit con- « clusum - continuatim percepisse, nullamque partem ratione sigilli « Capitulo tributam fuisse, uti comprobat adiunctum Secretarii Cancel- « larii huius Episcopalis Curiae documentum ». Nulla, ergo, ratione defendi potest quod ait nunc Capitulum, videlicet: « Capitulum susti- « net Concordatum 1753 vim non habuisse in hac Ecclesia in eo quod « ad emolumenta respicit, quia ius particulare eiusdem recognitum fuerit « in favorem Capituli quatuor post annis 1757 in concordia toties citata, « Brevi Apostolico eiusdem Benedicti XIV approbata ». Huiusmodi enim interpretatio Capituli repugnat litterae et spiritui sive Concordati sive Concordiae et posteriori praxi iam expositae.

15. Cum vero Capitulum negare haud possit suam exclusionem toto illo tempore a quacumque perceptione emolumentorum, hoc tribuit rapacitati subcollectorum, qui, protecti auctoritate regia, iura Capituli usurparunt. Concludit proinde ius percipiendi emolumenta sigilli favore Capituli iam antea legitime praescriptum, firmatum et recognitum, illo tempore fuisse tantum suspensum, nullo vero modo potuisse per praescriptionem subtolli, cum deficeret bona fides aut iuridica aut theologica ex parte collectorum, et ipsum Capitulum in tanta rerum iniquitate agere non valeret. At, quin dicamus de gratuita et iniuriosa assertione rapacitatis collectorum Gerundensium (nulla enim peculiaris et positiva probatio affertur), Capitulum debuisset saltem contra huiusmodi usurpationem protestari, dum e contrario ne vestigium quidem vel minimae protestationis ex parte Capituli toto illo tempore reperiatur; quod silentium, etiam admissis violentis interpretationibus Capituli, tacitam renunciationem sui iuris contineret, et praescriptioni contrariae daret locum. Optime proinde huc quadrant sequentes animadversiones Episcopi: « Ex « eo quod (concordia Palmero 1757) approbatione Regis et Pontificis « simul sit roborata, Capitulum intendit deducere exceptionem Concor- « dati anni 1753, supponendo quod in ea iura sigilli sede vacante pro « Capitulo recognoscantur. Sed si Capitulum privilegium hoc impe- « trasset, quare illud inefficax reliquit? Tunc enim Capitulum regali « protectione fruebatur; quamobrem prorsus incredibile videtur quod « non tentasset pro viribus ut exceptio iuris obtenta, quae, dum sibi « quam maxime favebat, simul inter coetera Hispaniarum Capitula hono- « rifice distinguebat, in applicationem practicam reduceretur... Praeterea « alterum adest argumentum, ex quo licet inferre quod Capitulum num « quam emolumenta sigilli sede vacante perceperit. Nam si eis aliquando « potitum fuisset, cum ageretur de re magni quidem momenti pro Capi- « tulo reputanda, haud dubio aliqua adnotatio *facti* inter innumera docu- « menta quibus abundat ditissimum archivum Capituli Gerundensis « reperiretur, praesertim cum his in documentis inveniantur quamplu- « rimae relationes minutatim confectae non solum circa iura et facta ad « Capitulum spectantia, sed etiam circa casus et eventus privatorum « civium pro nihilo ac parvi pretii revera ducendos. Et nihilominus « Capitulum *de facto* perceptionis emolumentorum ratione sigilli sede « vacante obvenientium ullum documentum fidem faciens ante an. 1876 « haudquaquam exhibere potuit ».

16. Teneamus ergo ius illud, a Capitulo invocatum, percipiendi emolumenta sigilli, si aliquando anteactis temporibus extitit legitimum, post medium saeculum XVIII fuisse sublatum et antiquatum non solum

pro tempore sedis plenae, verum etiam pro tempore sedis vacantis. Nec alia desunt indicia huiusmodi antiquationis. Propter vicissitudines quibus Ecclesia Hispana fuit subiecta, status singularum Ecclesiarum in multis mutatus fuit. Nominatim in Ecclesia Gerundensi constitutio Capituli, prout erat antea, fuit multipliciter eversa: hodie archidiaconus est unus, cum plures antea essent, nec ille qui remanet habet ius nativum fungendi munere vicarii capitularis sede vacante, imo nec est prima dignitas, talis enim est decanus, ut in aliis Cathedralibus Hispaniae. Maxime attendendum est hodie in Curia Gerundensi nec etiam haberi illa antiqua specialia sigilla, de quorum proprietate, possessione et usu imprimis tanta animi contentione disputabatur, et nonnisi consequenter et secundario disputatio porrigebatur ad emolumenta ex sigillis ipsis provenentia; sed haberi sigillum Episcopi in illa parte Curiae quae vocatur Secretaria Camerae, sigillum vero vicarii generalis in alia parte Curiae quae Officialatus et Vicariatus audit; haec autem duo sigilla nullo modo censentur ad Capitulum pertinere; Capitulum vero suum proprium sigillum habet, sicut alia Capitula, ad negotia interna ipsius Capituli. Unde etiam antiquatus est dicendus vel honor ille reservatus Capitulo in concordia Palmero 1757, ut nempe sede episcopali plena adhiberetur in Curia episcopali sigillum quod censeretur ad Capitulum pertinens, sede vero vacante idem sigillum custodiretur a Capitulo et postea novo Episcopo traderetur. Si ergo hodie nec etiam sigilla existunt quae erant fundamentum iuris percipiendi emolumenta ex ipsis provenientia, quomodo, etiam aliis argumentis praetermissis, poterit subsistere ius ad ipsa emolumenta percipienda? Sede autem vacante, hodie quidem adhibetur in Curia sigillum Capituli, sed hoc tantummodo eadem ratione ac in quacumque dioecesana Curia vicarius capitularis, sede vacante, tenetur adhibere sigillum capituli: abusive ergo et arbitrarie praetenderet Capitulum Gerundense habere ius et privilegium speciale, quod aliis capitulis non competit, percipiendi, ut idem Capitulum ait, emolumenta ex documentis quae expediuntur in Curia, in quibus, sede vacante, imprimitur sigillum Capituli.

17. Aliud signum, quo manifeste ostenditur pristinum illud ius percipiendi emolumenta prorsus antiquatum et obliteratum esse, habetur in explicationibus et declarationibus a Capitulo iam anno 1877 propositis et hodie repetitis, quibus idem Capitulum determinare intendit quaenam sint emolumenta percipienda ex praetenso iure. Cum nimirum ex conatu resuscitandi antiquum ius in novis Capituli statutis, anno 1868 conditis et ab Episcopo approbatis, introducta fuerit etiam haec regula (art. 60): « Proventus sigilli, sede vacante obvenientes, ad Capitulum

« exclusive spectabunt », dubitatum est in quo consisterent illi proventus, siquidem Capitulum nullam memoriam retinebat de eo quod antiquitus perciperetur; ac in sessione capitulari 17 Septemb. 1877 definitum fuit, sub nomine iurium sigilli sede vacante a Capitulo percipiendorum intelligendum esse quidquid indiscriminatim Mitra, nempe Episcopus, sede plena perciperet; pro Vicario vero Capitulari, praeter retributionem 125 libellarum mensualium ob poenalitatem laboris, ea iura esse reservanda quae ab exercitio iurisdictionis iudicialis aliisve causis provenissent (vulgo *parte judicial y de expedientes*). - Episcopus in ista definitione contradictionem et confusionem obiicit, quasi nempe iura quae ab exercitio iurisdictionis iudicialis aliisve causis proveniunt, idem essent ac quodcumque Mitra, sede plena, percipere potest, atque negotia omnia ex quibus taxae et emolumenta possunt provenire continerentur in exercitio iurisdictionis aliarumque causarum (vulgo *parte judicial y de expedientes*). At vero si attendantur novae explicationes Capituli et id quod revera evenit in Curia Gerundensi, nota saltem contradictionis a definitione Capituli potest propulsari. Etenim in Curia Gerundensi habetur duplex sectio, una nempe quae Secretaria Camerae dicitur, in qua praesidet Episcopus cum secretario Dioecesis, ubi plura documenta ad regimen et gubernium Dioecesis pertinentia, litterae matrimoniales, etc., expediuntur sub sigillo Episcopi; alia quae Officialatus et Vicariatus audit, ubi praesidet immediate Vicarius generalis cum uno vel duobus Secretariis cancellariis, et in qua definiuntur quaestiones iudiciales aliaque negotia diversi generis (vulgo *parte judicial y de expedientes*) et documenta expediuntur sub sigillo Vicariatus. Proventus ergo seu emolumenta quae percipiuntur in Secretaria Camerae, proinde sede plena pertinent ad Mitram seu Episcopum, sunt quae in illa definitione Capituli reservantur Capitulo sede vacante; iura vero quae in Vicariatu, sede plena, a Vicario generali percipiuntur, assignantur, sede vacante, Vicario Capitulari praeter alias 125 libellas mensuales, ut supponitur ex emolumentis Secretariae solvendas. Attamen si Capitulum contradictionem ab Episcopo obiectam effugere potest, nequit certo vitare oppositionem quae habetur inter proventus quos nunc vellet sibi tribuere, et emolumenta quae antiquitus a Capitulo aliquando fuerunt percepta iure sigilli: nunc enim praetendit habere emolumenta provenientia ex negotiis extraiudicialibus quae sede vacante pertractantur in Secretaria Camerae, dum antiquitus, si quae emolumenta percepit, erant illa quae proveniebant ex causis iudicialibus, prout constat ex informationibus et decisione Rotali in *Gerunden.-Sigillorum coram Otalora, 3 Martii 1664.* Haec causa Gerunden. secuta fuit duas illas decisiones Rotales anni 1663

favore capituli datas, de quibus supra; cum enim in executionem istarum decisionum fuerint ad favorem Capituli relaxatae litterae continentes mandatum de manutenendo in quasi-possessione sigillorum Curiae Vicariatus et Officialatus, atque illae litterae personaliter intimatae fuissent Rmo Dño Episcopo, ipse excepit de excessu mandati, quia decisiones in causa editae respiciebant tantum sigilla Officialatus, et mandatum de manutenendo comprehendebat etiam sigilla Vicariatus; priora enim tantum, non item posteriora, demonstratum fuerat possessa aliquando esse a Capitulo. Iamvero in Informationibus datis pro causa hac coram Otalora 3 Martii 1664, nunc conservatis in Archivio S. R. Rotae, haec leguntur: « In Curia Episcopali Gerunden. extat *sigilla Vicariatus sub « quibus expediuntur litterae gratiosae*, et *sigilla Officialatus deserventia « pro negotiis contentiosis, quae posteriora praetenduntur donata Capi- « tulo usque de anno 1344* per Episcopum tunc temporis. *Sigilla Vicaria- « tus* in praetensa donatione anni 1344 *non comprehenduntur*, ut videre « est in Summario partibus dato tempore primae decisionis ». Hisce de causis decisio coram Otalora fuit favorabilis Episcopo (nunc continetur inter Recentiores, et est decisio CXLVI, part. XIV). Haec autem ignorare videtur Capitulum; ideo praetendit emolumenta ex quibusdam negotiis gratiosis provenientia, in quibus partem antiquitus umquam non habuit; relinquit vero Vicario Capitulari emolumenta causarum iudicialium super quibus habuit aliquando possessionem: manifestum argumentum de omnimoda antiquatione et cessatione iuris percipiendi emolumenta sigilli!

18. Tandem Capitulum ad vindicandum suum praetensum ius quoad emolumenta sigilli, invocat etiam art. 60 suorum Statutorum, ubi tale ius exprimitur, et praxim in dioecesi Gerundensi habitam hisce postremis temporibus. At vero quid haec valeant, Capitulum ipsum cogitur aperte fateri dum scribit: « Capitulum numquam arbitratum est, ut sup- « ponit Episcopus, art. 60 Statutorum vigentium neque praxim servatam « a Vicariis Capitularibus post illorum promulgationem habitis, fuisse « originem et fontem sui iuris, sed semper existimavit actualia statuta « et horum observantiam ex parte Vicariorum Capitularium nullam « extensionem iuridicam habere nisi ad demonstrandum ius in ipsis « consignatum ». « Ius Capituli, alibi asserit, non emanare ex eo quod « consignetur in statutis, sed consignatur in statutis praecise quia Capi- « tulum possedit hoc ius a saeculis antequam statuta relata confice- « rentur ». - Cum autem constet ex supradictis praetensum istud ius, si aliquando pertinuit ad Capitulum, iam a multo tempore cessasse, non potuit cum vi iuridica in statutis consignari, quia nec restitui sine novo titulo iuridico propria auctoritate potuit.

19. Quod attinet ad recentiorem praxim, sciendum est anno 1851 fuisse initum inter Pium IX et Reginam Hispaniae novum Concordatum, in quo suppressa fuit Collectoria generalis spoliorum et vacantium (art. 12); et rata pars reddituum a Gubernio solvenda, ac cuilibet mensae episcopali pro tempore vacationis debita, inter Seminarium conciliare et futurum praelatum aequaliter dividenda statuitur (art. 37); de emolumentis vero incertis quae ex iurisdictione et sigillo proveniunt sede vacante, nihil in Concordato definitur. Iamvero in dioecesi Gerundensi ab anno 1851 usque ad praesentem diem sedes episcopalis quater vacavit, annis videlicet 1862, 1876, 1877 et 1906. In prima vacatione anno 1862 ignoratur quisnam perceperit emolumenta sigilli; in duabus subsequentibus annis 1876 et 1877 illa emolumenta percepit Capitulum innixum propriis statutis ab Episcopo approbatis anno 1868; in quarta demum anno 1906 ratio agendi Vicarii Capitularis, qui sibi illa emolumenta retinuit, originem dedit praesenti controversiae. Capitulum ergo recentiori tempore nonnisi bis exercuit ius percipiendi proventus sigilli duobus annis sese immediate insequentibus: quis autem dicat illa duo facta singularia, brevi illo intervallo repetita, et nec aliis similibus actibus immediate praecessa aut subsequuta, vim habere praescribendi pro Capitulo ius firmum et incontroversum?

20. Duo tamen possent in favorem Capituli opponi: 1um quod antiquum ius Capituli cessavit in vim Concordati 1753 attribuentis illa emolumenta Collectoriae spoliorum et vacantium: unde suppressa illa Collectoria in Concordato 1851, emolumenta ipsa debent ad antiquos possessores redire; 2um quod cum in eodem Concordato 1851 non sit definita destinatio istorum emolumentorum, in singulis dioecesibus Hispaniae per usum fuit determinata: iamvero usus quidem generalis in Hispania post Concordatum 1851 fuit ut haec emolumenta percperentur a vicario capitulari: sed in dioecesi Gerundensi fuerunt percepta a Capitulo, sicut etiam in dioecesibus Tarraconensi, Coelsonensi et Barbastrensi (ita refert Capitulum Gerundense). - Responderi tamen potest ad 1um: etiam supposito anno 1753 pertinuisse ad Capitulum Gerundense revera ius percipiendi emolumenta sigilli, et praecise per Concordatum fuisse illud ius suppressum (utrumque tamen non est certum et demonstratum), postquam ius illud fuisset extinctum per ipsum Concordatum, non potuit denuo revivisci, etiam cessante illo Concordato, nisi per novum titulum iuridicum, qui in casu adesse non apparet. Potius in casu cessante Concordato, nempe lege peculiari pro Hispania, nisi per legitimam consuetudinem aut praescriptionem aut per alium titulum canonicum alii adquisierunt ius speciale, redeundum esset ad ius com-

mune totius Ecclesiae. - Ad 2um simpliciter respondetur usum Ecclesiae Gerundensis in favorem Capituli non fuisse legitime praescriptum, ut mox dicebamus; quoad Capitula Ecclesiarum Tarraconensis, Coelsonensis et Barbastrensis nobis non constare quo titulo illud ius exerceant; proinde si ex usu determinanda est destinatio talium emolumentorum, magis esset etiam ad dioecesim Gerundensem extendendus usus generalis in Hispania vigens ab anno 1851.

21. Quibus omnibus huiusque traditis si adiungatur disciplinam hodie vigentem valde resistere cuicumque intromissioni capitulorum in regimine aut iuribus dioecesis sede vacante, nullamque potestatem aut ius posse sibi capitulum reservare sed integrum debere transmittere in vicarium capitularem, iam satis patebit Capitulum Gerundense esse repellendum a praetensione fruendi emolumentis sigilli sede vacante.

II.

22. Episcopus, postquam plura congessit ad excludendum Capitulum a participatione emolumentorum obvenientium sede vacante, plura etiam congerit ad excludendum Vicarium Capitularem, et demonstrandum emolumenta illa Episcopo successori, proinde in casu sibi ipsi, esse reservanda. Adducit ergo Episcopus in sui favorem textum Decretalium, resolutiones H. S. C., et doctrinam plurium Auctorum.

23. Regula quidem erat antiqua, pluries in Decretalibus confirmata, fructus beneficiorum vacantium esse impedendos in utilitatem ipsorum vel fideliter reservandos futuris successoribus (*c. 2, dist. 75; cc. 47 et 48, caus. XII, qu. 2, c.* Cum vos, *4 de Off. Iud. Ord. I, 31; c.* Praesenti, *9 eod. in 6°, I, 16; c.* Quia saepe, *45 de elect. in 6°, I, 6*); speciatim Bonifacius VIII in cit. c. *Quia saepe* decrevit ut sede vacante nequirent capitula, conventus, collegia vel singulares eorumdem personae bona a praelatis dimissa vel vacationis tempore obvenientia occupare, inter se dividere etc. Cum autem dubitatum esset (ceu patet ex glossa ad h. c. et ad c. *Statutum* mox citandum) utrum ista depositio bonifaciana comprehenderet etiam emolumenta eventualia provenientia ex iurisdictione, sigillo et aliis causis, Clemens V, in c. *Statutum 7, de elect in Clem. I, 3,* declaravit dispositionem illam habere etiam locum in omni emolumento quod provenit ex iurisdictione et sigillo aut alias undecumque. Et iuxta has regulas Iuris communis pluries respondit S. H. C., praedicta emolumenta, tempore vacationis sedis episcopalis obvenientia, neque ad capitulum neque ad vicarium capitularem spectare, sed libere futuro successori reservari, si ad episcopum ecclesia non vacante pertinuissent; signanter in *Agrigentin.* et in *Cephaluden.* 17 Nov. 1594, in quadam causa

Nullius 11 Iul. 1616, in *Ostunen.* 28 Iul. 1708, in *Goana* 6 Mart. 1646, etc. Nihil mirum proinde si Doctores communi calculo eamdem doctrinam tradunt.

24. Probe autem monent iidem Doctores praefatas Decretalium dispositiones ac S. C. resolutiones intelligendas esse de emolumentis illis quae proveniunt vere et directe ex iurisdictione et sigillo; secus tamen de illis quae proveniunt ex causa personae iurisdictionem exercentis; unde est quod emolumenta illa quae episcopi vicario generali, ratione sui officii, debeantur, cedant oportet, sede vacante, beneficio vicarii capitularis, ac episcopo successori esse reservanda tantum illa quae sede plena non a vicario generali, sed ab ipso episcopo percipiuntur ratione iurisdictionis, sigilli vel alterius tituli: Ventriglia, *Praxis, tom. 2, adnot. XV § 1, n. 23*, Leuren., *de Vicar. tract. 3, cap. 1, qu. 465.* Haecque interpretatio recte congruit litterae Clem. *Statutum* et decretis S. C., nam cit. Clement. declarat reservandum esse futuris successoribus omne emolumentum quod *ad Praelatos,* ecclesiis non vacantibus, pertineret; S. C. vero in cit. *Agrigentin.* 17 Nov. 1594 similiter censet emolumenta, de quibus agitur, libere futuro successori reservari si ad *Episcopum,* ecclesia non vacante, pertinuissent; et in *Goana* 6 Mart. 1847 pariter definivit: « Emolumenta quae sede plena ad *vicarium generalem* pertinuissent, « sede vacante *vicario capitulari* competere; ea vero quae ad *archiepi-* « *scopum, successori archiepiscopo* etc. ».

25. Quae quidem in casu nostro bene sunt notanda nam Episcopus Gerundensis, nulla facta distinctione, dubium extendit non solum ad emolumenta sigilli, de quibus erat quaestio inter Capitulum et Vicarium Capitularem (quaeque, ut vidimus, proprie non erant nisi emolumenta quae sede plena percipiuntur in Secretaria Camerae, nempe a Mitra, id est Episcopo), sed in genere ad emolumenta vi *iurisdictionis* et sigilli in sede vacante Rmi Thomae Sivilla Episcopi Gerundensis obtenta, quasi nempe velit comprehendere etiam emolumenta quae pro negotiis contentiosis et aliis causis diversi generis (vulgo *parte judicial y de expedientes*) percipiuntur sede plena in Officialatu et Vicariatu a Vicario generali et aliis officialibus Vicariatus (quaeque, ut etiam diximus, a Capitulo declarabantur, sede vacante, praeter stipendium 125 libellarum mensualium, pertinere ad Vicarium Capitularem).

26. Insuper leges illae Decretalium et resolutiones S. C., ut liquet, urgeri non possunt illis in locis in quibus per S. Sedem alia peculiaris disciplina fuerit constituta: inde etiam monent Doctores emolumenta ista eventualia contemplata, sede vacante provenientia in dioecesibus ubi vigent iura Camerae Apostolicae, non reservanda esse episcopis

successoribus, sed percipienda a ministris ipsius Camerae (Ventriglia, loc. cit.).

27. Iamvero quod attinet ad dioeceses Hispaniae, ut iam vidimus, a saeculo saltem XVI usque ad medium saeculum XVIII viguerunt in regnis Hispaniarum iura Camerae Apostolicae pro episcopatibus vacantibus. In Concordato anni 1753 concessum fuit a S. Sede ut spolia et fructus omnes et proventus Ecclesiarum episcopalium vacantium ab oeconomis et collectoribus regiis exigerentur ac in usus pios iuxta sacros canones impenderentur. Concordatum 1851, hodie vigens, duas continet in hoc puncto dispositiones: *a*) « Suppressa declaratur Collectoria gene- « ralis quae a spoliis, vacantibus et annatis audit » (art. 12). *b*) « Rata pars « reddituum cuilibet Mensae episcopali pro tempore vacationis debita, « deductis tum emolumentis quae respondeant oeconomo per capitulum « ipso actu electionis vicarii capitularis deputando, tum sumptibus ad « urgentem episcopalis palatii restaurationem requisitis, inter Semina- « rium conciliare et futurum praelatum aequaliter dividetur » (art. 37) (apud Nussi, *Conventiones etc.*). Ut patet, dispositio huius art. 37 respicit tantum pensiones seu assignationes quae a Gubernio solvuntur: quoad vero emolumenta eventualia, sede vacante ex iurisdictione, sigillo vel alio titulo in Curiis ecclesiasticis provenientia, nihil prorsus in Concordato decernitur. Unde Episcopus Gerundensis deducit nunc in Hispania ad ius commune Decretalium, quoad ista emolumenta episcopis successoribus esse reservanda. - Et deductio Episcopi certe logica esset; veruntamen fatendum est aliunde praxim generalem in universa Hispania esse tali deductioni contrariam; in omnibus siquidem Hispaniae dioecesibus, ut refert Capitulum Gerundense, ac certo ex aliis etiam notitiis et informationibus constat, id uniformiter post Concordatum 1851 observatur, ut episcopis successoribus reservetur tantum dimidia pars assignationis Gubernii, nulla vero emolumenta eventualia ex iurisdictione, sigillo vel alio ex fonte, sede vacante obvenientia, quae communiter a vicariis capitularibus integra percipiuntur. Hic autem generalis mos totius Hispaniae, quamvis nonnihil differat a iure communi Decretalium potest recte considerari ut interpretatio practica praedicti art. 37 Concordati 1851, ac proinde simul cum expressa dispositione contenta in ipso art. 38 retineri et agnosci ut peculiaris disciplina Ecclesiae Hispanae, servanda in distributione fructuum et proventuum Sedis episcopalis vacantis.

28. In dioecesi Gerundensi post annum 1851 in vacationibus habitis servata etiam fuit praxis generalis Hispaniae quoad exclusionem episcopi successoris a participatione emolumentorum eventualium, sed non

fuit retenta illa praxis communis quoad attributionem omnium illorum emolumentorum Vicario Capitulari, quia ut supra vidimus, aliqua pars ipsorum fuit a Capitulo duabus in vacationibus percepta, idemque servari asserit Capitulum Gerundense in dioecesibus Tarraconensi, Coelsonensi ac Barbastrensi. Sed praxis harum dioecesum, si vera est, censenda est velut exceptio a praxi communi vigenti in Hispania, iuxta quam generaliter in Diocesibus Hispaniae vicarii capitulares percipiunt emolumenta non solum quae tempore Sedis plenae competunt vicario generali, sed etiam ea quae pertinerent ad episcopum. Proinde quidquid sit de titulo quo fit in aliis tribus citatis dioecesibus, quoad dioecesim Gerundensem, cum nobis constet id factum fuisse ex falso titulo et errore iuridico, magis est ut etiam dioecesi Gerundensi applicetur et extendatur praxis communis Hispaniae favore Vicarii Capitularis.

29. Deinde consideranda sunt verba Clementinae *Statutum:* « Ita « tamen quod in istis et similibus rationabiles deducantur expensae ». Ex quibus omnes Doctores agnoscunt vicarium capitularem, si aliunde non habeat salarium, posse vi ipsius Clementinae recipere congruam quotam ex illo ipso emulumento quod provenit ex iurisdictione et aliis causis, quodque futuro successori esset reservandum. Quod ius vicarii capitularis aperte agnoscitur etiam in resolutionibus H. S. C.: ita in cit. *Agrigentin.* 17 Nov. 1594, postquam declaravit emolumenta de quibus agitur, libere futuro successori esse reservanda, subiungit « ex his « tamen deducendum esse rationabile salarium vicario constituendum « et persolvendum ». Et adnotat De Angelis (lib. I, tit. 28, n. 22): « Eadem- « que fuit mens S. C. in *Ventimilien. 14 Oct. 1602* apud Barbosa in « *Summa v. Vicarius Capitularis, n. 73,* et in *Goana diei 6 Martii 1847,* « ac demum in *Mexicana-Emolumentorum diei 14 Febr. 1857* ».

30. At quanam in quantitate computanda est quota emolumentorum a vicario capitulari percipiendorum? Ut supra videbamus, Doctores communiter tenent emolumenta illa quae ratione sui officii vicario generali episcopi debebantur, cedere debere, sede vacante, beneficio vicarii capitularis. Ergo videretur dicendum ex his emolumentis resultare ipsius vicarii capitularis salarium. Atque ita extrinsecus sonat cit. resolutio in *Goana,* nimirum: « Emolumenta quae sede plena ad vicarium genera- « lem pertinuissent, vicario capitulari sede vacante competere, ea vero « quae ad archiepiscopum, successori archiepiscopo ... esse reservanda ». Sed notandum est emolumenta illa in hac causa Goana non posse considerari ut salarium vicarii capitularis, quia ut constat ex supplici libello praecedenti resolutionem, vicario capitulari rationabile salarium ex aerario regis solvebatur (cf. Lingen et Reuss, *Causae Selectae,* n. 416). Etiam in

Agrigentin. cit. decernitur rationabile salarium vicario capitulari esse constituendum ex iis quae ad episcopum, ecclesia non vacante, pertinuissent; unde non videtur sufficere si tale salarium constituatur ex iis tantum quae vicario generali debebantur. Adnotetur etiam pro casu nostro Capitulum Gerundense, quamvis praetenderet habere ius percipiendi emolumenta sigilli, quae sede plena ad Mitram seu Episcopum pertinuissent, tamen ex iis assignasse Vicario Capitulari 125 libellas pro salario cuiuslibet mensis, praeter emolumenta ex iurisdictione provenientia, seu ad vicarium generalem, sede plena, pertinentia.

31. Perpendamus quoque speciatim resolutionem in cit. *Mexicana*. Plures vicarii capitulares per ditionem Mexicanam constituti, saepe adierant S. H. C. petentes ut pro suscepto labore congruum salarium sibi decerneretur. Hoc idem petiit canonicus Angelus Patinga, qui pluribus annis munus vicarii capitularis in archidioecesi Angelopolitana pertulit, simul exorans ut stabilis hac super re norma constitueretur pro omnibus dioecesibus Mexicanis. - S. C. informationes de hoc negotio petiit et habuit ab Archiepiscopo Mexicano, ex quibus haec constabant. In dioecesibus Mexicanis, etiam tempore sedis vacantis, praeter Vicarium capitularem, habentur etiam Provisor seu vicarius generalis, et Iudex ad causas pias; Vicarius capitularis sibi reservat gerenda negotia oeconomica et gubernativa, Provisor vero incumbit iudicialibus, Iudex ad causas pias iis quae ad easdem causas pias pertinent. Iam quoad emolumenta eventualia quae sede vacante proveniunt, ea quae ex iudicialibus negotiis promanant, adquiruntur a vicario generali seu Provisore, eodem modo ac sede plena; quae vero ex causis piis, a Iudice ad causas pias; emolumenta denique quae promanant ex negotiis oeconomicis et gubernativis in Ecclesia Angelopolitana percipiuntur omnia a Secretario Dioecesis, in Mexicana vero a Vicario capitulari. Petebat ergo canonicus Patinga ut pro munere gesto vicarii capitularis Angelopolitani, ex reditibus obventis mensae archiepiscopali vacanti, congruum honorarium sibi solveretur. Et EE. PP. rescripserunt: « Attentis pecu-« liaribus circumstantiis, affirmative pro quarta parte redituum ex quo-« cumque titulo mensae vacanti obventorum ». Quaerebatur in secundo praedictae *Mexicanae* dubio, quomodo providendum esset in futurum non solum in Sede Angelopolitana, sed etiam in universa Mexicana ditione; et S. C. respondit: « Dilata et exquiratur votum omnium Epi-« scoporum Mexicanae Provinciae, qui, auditis respective Capitulis, ape-« riant sententiam super honorario vicariis capitularibus assignando ». Huic vero S. Congr. mandato satis non fuit factum, certe ob vicissitudines quibus Respublica Mexicana agitata est.

32. Ex dictis ergo patet non unam normam posse constitui pro omnibus locis in determinanda quota salarii solvendi vicario capitulari. Eapropter De Angelis (loc. cit.) concludit: « Sed omnia secundum con-« suetudines diversarum dioecesum determinantur, exceptis illis regio-« nibus in quibus vicarii quoque capitulares congruum ab aerario civili « stipendium recipiunt ». Iamvero in Hispania vicarii capitulares, ratione sui muneris, nullum stipendium recipiunt a Gubernio vel ab aliis; sed, ut dicebamus, ex praxi communiter recepta percipiunt omnia emolumenta provenientia ex iurisdictione, sigillo aut aliis causis, id est non solum ea quae a vicario generali, verum etiam ea quae ab episcopo, sede plena, adquiruntur. Quapropter haec communis observantia rursus censeri potest ut determinatio practica salarii solvendi vicariis capitularibus.

33. At vero ex parte Episcopi opponi potest, praxim istam Hispaniae, quod nulla pars emolumentorum reservetur futuro episcopo, esse consuetudinem contra legem, quia non continetur in Concordato nec in alia speciali dispositione pontificia pro Hispania, et adversatur praescriptionibus Clementinae *Statutum*, et decisionibus H. S. C. Porro nulla consuetudo, etiam immemorialis, potest derogare legi in citatis iuribus constitutae, a qua non datur exceptio nisi ex privilegiis apostolicis; quod probatur maxime ex duplici resolutione H. S. C.; nam in ***Elnen.*** (non *Elven.*) 28 Mart. 1648 ad 4 respondit « Vicarium Capitularem nihil « posse percipere etiam pro sigillo, ***non obstante immemorabili obser-« vantia*** »; idemque statuit in *Goana* proposita inter supplices libellos in Congr. diei 6 Mart. 1847 per haec verba: « Emolumenta quae sede « plena ad vicarium generalem pertinuissent, vicario capitulari sede « vacante competere; ea vero quae ad archiepiscopum, successori archie-« piscopo, ***secluso privilegio apostolico***, esse reservanda, ***non obstante « contraria consuetudine etiam immemorabili*** ». Insuper in eadem saepe citata Clem. decernitur emolumenta illa reservanda futuris praelatis, ***consuetudine qualibet contraria non obstante:*** iam ista clausula derogatoria non solum tollit consuetudines contrarias existentes tempore latae legis, verum etiam prohibet introduci novas consuetudines contra legem, ut docet Barbosa (in tract. *de Claus.*, 84) cum aliis.

34. Contra vero, imprimis non recte videtur dictum illud quod de consuetudine immemorabili asseritur, non posse nimirum derogare Clementinae *Statutum;* maxima quippe vis ab omnibus semper fuit agnita consuetudini immemorabili; unde Card. De Luca (Adnot. ad Conc. Trid., disc. 31, n. 7) expresse dicit: « In aliquibus Ecclesiis mos inoleverit « quod Capitulum, sede vacante, sibi ipsi atque ad Capitularium com-

« modum Ecclesiae seu mensae episcopalis fructus ac proventus appli-
« caret, quod fieri non posse regula est, limitanda ex Apostolico indulto
« explicito, vel *ex illo implicito quod in vim immemorabilis consuetu-*
« *dinis* bene probatae allegari potest ». Nec obstant adductae decisiones H. S. C., nam quoad *Elnen.* spectat, ipsa non pertinet ad hanc materiam; in illa enim causa quaerebatur utrum vicario capitulari et eius officialibus, notariis, etc., liceret necne taxas vel emolumenta aliqua exigere pro documentis confectis in aliquibus determinatis negotiis quae ibi referuntur, v. g. in collatione beneficiorum, in dispensationibus sibi commissis, pro sententiis in causis criminalibus, beneficialibus et matrimonialibus, pro decretis executoriis testamentorum, piorum legatorum, etc., et similiter in 4° propositum fuit: « An vicario capitulari seu
« illius notario liceat aliquid recipere pro litteris dimissorialibus seu
« testimonialibus etiam ratione sigilli vel alterius causae », et responsum fuit « Vicarium capitularem nihil posse percipere etiam pro sigillo, non
« obstante immemorabili observantia (*proinde nec pro se nec reservan-*
« *dum pro futuro Episcopo*); notarium vero seu cancellarium, si nullum
« habeat salarium seu stipendium pro officio exercendo, posse pro dimis-
« sorialibus litteris decimam partem unius aurei recipere, ita tamen ut
« nihil directe vel indirecte Vicario proveniat » (cf. lib. XVIII, Decret., fol. 264 seq.). Quod *Goanam,* hoc unum animadvertam, quod nempe vicario capitulari illi rationabile salarium ex aerario regis solvebatur; unde parum rationabile videtur quod praeter istud rationabile salarium, et emolumenta incerta quae sede plena competerent vicario generali, quaeque sede vacante ipsi vicario capitulari fuerunt recognita, etiam praetenderet percipere emolumenta quae sede plena archiepiscopo pertinuissent. - Denique quod non obstantibus his duabus citatis resolutionibus, mens H. S. C. haud sit reprobare consuetudines immemoriales in hoc puncto, patet ex ratione qua eadem S. C. se gessit in causa *Ianuen.-Emolumentorum:* agebatur nempe de casu in quo Capitulum Ianuense contra Archiepiscopum novellum attribuebat sibi ius ex immemorabili consuetudine profluens percipiendi emolumenta omnia quae tempore sedis vacantis ex iurisdictione et sigillo Curiae, aut alias undecumque provenientia: proposito igitur dubio an illa emolumenta possent a Capitulo retineri, an potius essent reservanda Archiepiscopo successori, S. C. respondit die 26 Febr. 1856: « Dilata et coadiuventur probationes
« super existentia immemorabilis consuetudinis ». - Notandum quod in folio huius causae relatae inveniebantur decisiones supra memoratae in *Elnen.* et in *Goana.* - Ianuense Capitulum multa rursus coacervavit ad probandam suam immemorialem consuetudinem, sed cum Archiepi-

scopus sileret, causa denuo proposita die 28 Mart. 1857, S. C. iterum rescripsit: « Dilata et communicatis Archiepiscopo Capituli deductio-« nibus, procurator fiscalis exhibeat iura mensae ». - Verumtamen causa isthaec, ut videtur, numquam alias proposita fuit et indefinita remansit, sed constat S. C. habuisse rationem immemoriabilis consuetudinis.

35. An vero non solum consuetudo et praescriptio immemorialis, verum etiam quadragenaria sustineatur contra istam Clementinam? Ex quadragenaria consuetudine, dummodo caeteras consuetudinis legitimae qualitates habeat, abrogari posse quamlibet legem ecclesiasticam, nisi aliud obstet, tenent communiter omnes Doctores; similiter quod per legitimam quadragenariam observantiam praescribantur iura ecclesiastica etiam episcopalia, admittunt quoque Doctores, et habentur textus clari in cc. *De quarta* 4, *Ad aures* 6, *Illud autem* 8 et *Quia iudicante* 9, *De praescript.* II, 26. Hinc ad praesentem quaestionem valere consuetudinem posteriorem contrariam hisce legibus Decretalium tenent ipsa Glossa (*ad eamd. Clement. Statutum vide consuetudine*), Reinffenstuel, Pirhing et alii plures auctores mox citandi, quibus adiungi etiam possunt Gaudentius a Ianua (*de visit. Praelat. ord. infer., dub. 13, sect. 2; de Vicar. Cap. n. 20, § 2 in fine*) necnon Gagliardi (*Inst. Iur. Can., lib. I, tit. 27, n. 10*).

36. Nec difficultatem ingerit clausula illa quae habetur in Clem. citata, nempe *consuetudine qualibet contraria non obstante*. Nam communior inter Doctores interpretatio tenet vim abrogatoriam illius clausulae complecti tantum consuetudines praecedentes, minime vere futuras. Audiamus Reinffenstuel (*lib. I, Decret., tit. IV, n. 53*): « Quando lex « derogatoria consuetudinis utitur hac clausula *consuetudine contraria* « *qualibet non obstante* et nihil aliud exprimit, videtur tantum tollere « consuetudines tempore conditae legis existentes, non item se extendere « ad futuras, ideoque nihil obstat adversus talem legem induci consue-« tudinem de novo. Ita Glos. *in Clem. Statutum V, consuetudine de Elect.;* « Suarez, *lib. 7 de Legib. cap. 8,* Layman *cit. n. 7;* Azorius, *ubi supra* « *quaest. 10;* Engel, *h. t. n. 23* allegans magis communem DD., Iason « *l. de quibus n. 55 ff. de Legib.*, citans insuper Bartolum, Baldum, « Angelum et alios; quamvis non desint oppositum tenentes, ut Barbosa « *claus. 87, n. 13;* Sanchez, *lib. 7 de matrim., disp. 4, n. 13;* Castro Palao, « *l. 1, tr. 3, Disp. 3, punct. 4, § 2, n. 8.* Ratio conclusionis est, quia « verba illa *nulla obstante consuetudine* commode possunt intelligi de ea « quae extat tempore conditae legis; ergo de hac dumtaxat debet intel-« ligi, tum quia correctoria Iuris veluti odiosa, non sunt extendenda, « tum quia si Legislator voluisset comprehendere consuetudinem etiam

« futuram, potuisset expressisse. Accedit quod verba talis legis habeant « dumtaxat vim Iuris scripti: atque huic per novam contrariam con- « suetudinem potest imposterum derogari, nisi aliud exprimatur; ergo « et illi ». Expressius Pirhing (*Ius Canon., lib. I, tit. IV, n. LXV*): « Lex « derogatoria sive reservatoria consuetudinis per generalem clausulam: « ***non obstante quacumque consuetudine contraria***, nihilominus potest « abrogari per consuetudinem subsequentem vel per modum revoca- « tionis, interveniente scientia et patientia adeoque tacito consensu « legislatoris, vel per modum legitimae praescriptionis, quae etiam igno- « rante Principe adversus legem fieri potest iuxta supra dicta: Covarr., « *lib. 3 var. resol. c. 13, n. 4;* Suar., *cit. l. 7, c. 19, n. 18;* Laym., *l. 1,* « *tract. 4, c. 24, n. 7.* Exemplum habetur in Clement. *Statutum 7 De elect.* « ubi id notavit *gl. v. Consuetudine.* Ratio est quia talis lex, vi illius « clausulae, solum derogat consuetudini praeexistenti vel praesenti, non « autem futurae et nondum existenti, nisi aliud exprimatur; ergo non « obstante illa clausula, potest consuetudo postea subsequens adversus « talem legem praevalere, eamque abrogare ». Tandem audiatur Auctor recentior, id est Santi (*Decret. lib. I, tit. IV, n. 10*): « Notandum vero « est a Concilio Tridentino et a sacris canonibus non semel reprobari « consuetudines sub hac formula ***non obstante quacumque consuetudine*** « ***in contrarium.*** Porro haec formula afficit et irritat solummodo prae- « existentes et actuales consuetudines, non autem futuras, si quae intro- « ducantur. Per hanc enim formulam legislator solummodo manifestat « voluntatem qua imperat observantiam legis suae et intendit efficaciter « arcere obstacula quae extant ne ad praxim deducatur. Quod futurum « vult solum imponere legem. Iamvero contra legem introduci potest « consuetudo ».

37. Haec autem consuetudo contra Clementinam, in se considerata, et nisi alia adiuncta concurrant, videtur esse rationabilis, maxime si introducatur in favorem vicarii capitularis. Nam emolumenta huiusmodi titulo iurisdictionis debita sunt, ideoque ad eum pertinere videntur qui exercet iurisdictionem; proinde sede vacante ad vicarium capitularem, non ad episcopum futurum qui adhuc non est nec exercet iurisdictionem. Accedit haec emolumenta mere personalia esse et ex labore provenientia, quae eapropter cedere debent vicario capitulari, qui sede vacante pertractat negotia et expedit documenta. Nec incongrue hodie posset vicariis capitularibus iis in locis, ubi adest consuetudo, applicari exceptio quae in ipsa Clement. *Statutum* continetur his verbis: « Cae- « terum ad singulares personas, ad quas ratione dignitatum quas obti- « nent, iurisdictio cum eius emolumento devolvitur sede vacante *de*

« *consuetudine,* privilegio vel alio iure speciali, nolumus praesentem con-« stitutionem extendi ».

38. Iam si attendamus ad praxim et consuetudinem Hispaniae, invenimus eam incepisse vigere saltem a tempore ultimi Concordati, nempe iam saltem ab anno 1851, proinde ultra quadragenariam esse. Deinde ipsa consuetudo est praxis generalis et constans in universa Hispania; unde absque dubio maior vis est illi tribuenda quam si esset consuetudo particularis alicuius Ecclesiae: quod probe notandum est, nam consuetudines quae reprobantur in Clement. et in decretis S. C. potius videntur esse mores particulares nonnullarum singularium Ecclesiarum. Nec grave praeiudicium affertur Episcopis successoribus si non reservetur ipsis ullum emolumentum, nam iam habent dimidiam partem assignationis Gubernii sede vacante obvenientem, nec deinde in adquisitione episcopatus quidquam solvere debent ratione annatarum vel aliorum sumptuum, qui omnes sustinentur a Gubernio iuxta art. 31 Concordati vigentis, ubi dicitur: « Huiusmodi redditus (singulis episcopis « in dotem adsignati) nullam prorsus deductionem patientur, neque ob « sumptus Bullarum, quos Gubernium in se recipiet, neque ob alios qui « in Hispania pro iis occurrerint ». - Denique praetermitti non debet quod licet haec praxis Ecclesiae Hispanae non cohaereat Clementinae *Statutum,* tamen in se forsan magis dicenda sit consuetudo iuxta legem quam contra legem, nam immediate promanat, ut iam dicebamus, ex applicatione et interpretatione practica art. 37 Concordati Hispani, in quo quidem articulo etiam disciplina statuta pro Hispania nonnihil differt a disciplina generali Ecclesiae.

Hisce omnibus ergo in quamlibet partem disputatis, iam erit Sacrae Huius Congregationis, cuius sapientissimo iudicio omnia reverenter submitto, respondere ad dubium Episcopi Gerundensis, ad quem nempe pertineant, ad Episcopum, ad Capitulum Cathedrale aut ad Vicarium Capitularem, emolumenta vi iurisdictionis et sigilli in Sede vacante Rmi Thomae Sivilla Episcopi Gerunden. obtenta.

SACRA CONGREGATIO DE RELIGIOSIS

I.

ROMANA.

CLERICORUM REGULARIUM A MATRE DEI.

DE LAUREA ET PRIVILEGIIS DOCTORALIBUS.

Sacrae Congregationi de Religiosis a Rmo P. Procuratore Generali Clericorum Regularium a Matre Dei proposita fuerunt haec dubia:

1. An expediat vetitum de Doctoratus Laurea, de quo in Cap. XIII, Art. 6, Part. I. Constitutionum Clericorum Regularium a Matre Dei, expungere?

Et quatenus Affirmative:

2. An dictum vetitum ex tunc pro expuncto habendum sit?

Et quatenus Affirmative:

3. An titulus et privilegia Doctoratus competere dicenda sint tam his qui ante, quam his qui post ingressum in Congregationem Lauream assequuti sunt; vel saltem in hoc, pro utroque casu, standum menti Constitutionum?

Porro Emi Patres Cardinales, in Plenario Coetu habito in Aedibus Vaticanis die 24 Novembris 1911, responderunt:

Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Affirmative.

Ad 3. Affirmative ad primam partem; Negative ad secundam; et ad mentem. Mens est: ut, quoad illos qui Congregationem ingrediuntur insigniti Laurea doctorali, in potestate sit eiusdem Congregationis eos novo examini subiicere.

Quas resolutiones Sanctissimus Dominus Noster Pius Papa X, in audientia die 6 Decembris eiusdem anni infrascripto Secretario Sacrae Congregationis concessa, approbare et confirmare dignatus est. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae, ex Secretaria eiusdem Sacrae Congregationis, die 19 Ianuarii 1912.

Fr. I. C. Card. Vives, *Praefectus.*

L. ✠ S.

† Donatus, Archiep. Ephesinus, *Secretarius.*

II.

ROMANA ET ALIARUM.

DECLARATIONES DECRETI « INTER RELIQUAS » CIRCA SERVITIUM MILITARE QUOAD RELIGIOSOS SODALES.

Edito Decreto *Inter reliquas,* die prima Ianuarii superioris anni, respiciente servitium militare a viris religiosis praestandum, nonnulla exorta sunt dubia, quorum solutio expetita fuit a Sacra Congregatione de Religiosis, nempe:

I. Utrum vota perpetua emissa ante promulgationem Decreti *Inter reliquas,* cessent ipso facto, quando servitium militare activum assumitur?

II. Utrum vota temporanea item cessent ipso facto, quando idem servitium assumitur?

III. Utrum valida sit professio solemnis in Ordinibus, et perpetua in Institutis votorum simplicium, emissa in bona fide ab eo qui falso existimavit se a servitio militari exemptum esse?

IV. Utrum valida sit professio solemnis in Ordinibus, et perpetua in Institutis votorum simplicium, emissa antequam completus fuerit annus a die expleti servitii militaris activi?

V. Utrum integer annus defluere debeat, antequam ad professionem solemnem vel perpetuam admittatur ille qui per tres tantum menses servitio militari activo addictus fuit?

VI. Utrum ad professionem solemnem, vel perpetuam, admitti possint ii Religiosi qui, servitio militari activo subiecti, firmum tamen habent et manifestant animum sese exteris Missionibus addicendi, in eisque permanendi usque ad tempus a lege civili statutum ad perpetuam exemptionem a servitio militari adipiscendam, ut, verbi gratia, in Italia est trigesimus secundus aetatis annus?

Emi autem ac Rmi Patres Cardinales Sacrae huius Congregationis de Religiosis, in Plenario Coetu ad Vaticanum habito die 24 Nov. 1911, omnibus mature perpensis, respondendum censuerunt:

Ad I. Negative.

Ad II. Negative per se, seu vota non cessare ipso facto, initio servitii militaris; posse tamen Religiosos petere votorum dispensationem a prima die militaris servitii, iuxta Art. VIII Decreti *Inter reliquas,* si perseverare non intendant; si perseverare intendant, in nullo casu novam

votorum professionem emittere posse, nisi expleto servitio militari, etiamsi tempus professionis durante servitio militari expiraverit.

Ad III. Negative.

Ad IV. Negative.

Ad V. Negative, sed necessarium esse et sufficere in casu trimestre, vel spatium temporis, brevis anno, correspondens tempori in servitio militari transacto.

Ad VI. Negative per se. Concedit tamen Sacra Congregatio ut ultimo studiorum curriculi anno liceat iuvenes ad sacras Missiones intra annum profecturos, ad solemnem, seu respective ad perpetuam professionem admittere et ad sacros Ordines promovere, emisso prius ex parte candidati iuramento de servitio Missionibus praestando usque ad tempus praefinitum a lege civili ad exemptionem obtinendam, et onerata Superiorum conscientia de eiusdem executione.

His autem omnibus et singulis responsionibus relatis Sanctissimo Domino Nostro Pio Papae Decimo, in Audientia die 6 Decembris 1911 ab infrascripto Sacrae Congregationis Secretario habita, Sanctitas Sua easdem approbare et confirmare dignata est. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae ex Secretaria Sacrae Congregationis de Religiosis, die 1 Februarii 1912.

Fr. I. C. Card. Vives, *Praefectus.*

L. ✠ S.

† Donatus, Archiep. Ephesinus, *Secretarius.*

S. CONGREGATIO RITUUM

STRIGONIEN.

DUBIA.

Hodiernus Kalendarii Archidioeceseos Strigonien. redactor, de consensu sui Rmi Archiepiscopi, sequentia dubia Sacrae Rituum Congregationi pro opportuna solutione humillime proposuit, nimirum:

I. Rubrica, Tit. X, n. 3, iuxta recentem Constitutionem ***Divino afflatu,*** colorem Dominicae proprium retinendum iubet, etiam si Dominica infra aliquam Octavam occurrat. Quia vero Rubrica Generalis Missalis, Tit. XVIII, n. 4, colore viridi utendum esse praescribit ab Octava Pentecostes usque ad Adventum: quaeritur utrum Dominica II post

Pentecosten, nempe infra Octavam Ssmi Corporis Christi, color viridis, an albus, usurpandus sit?

II. Quum anno proximo 1913 post Octavam Epiphaniae immediate sequatur Dominica Septuagesimae, quaeritur utrum Festum Ssmi Nominis Iesu transferri debeat, iuxta recentem disciplinam, in diem immediate sequentem; vel potius, ad normam veteris privilegii memorato Festo concessi, in diem vigesimam octavam Ianuarii?

III. Festum Sanctae Familiae Iesu, Mariae, Ioseph, quod pluribus locis sub ritu duplici maiori concessum est, recensendum ne est inter Festa Domini, ita ut praevaleat Officio minoris Dominicae post Epiphaniam recurrentis?

IV. Et quatenus *affirmative* ad praecedentem quaestionem, quid agendum de Festo Sanctae Familiae, quando Dominica tertia, iuxta computum civilem, post Epiphaniam occurrit in Dominica Septuagesimae aut Sexagesimae?

Et Sacra eadem Congregatio, ad relationem infrascripti Secretarii, audito voto Commissionis Liturgicae, reque accurato examine perpensa, rescribendum censuit:

Ad I. Negative ad primam partem; affirmative ad secundam; et in Dominicis infra Octavas occurrentibus color Octavae adhibendus est quando in ipsis Officium non de Psalterio sumitur, sed de Octava.

Ad II. Affirmative ad primam partem; negative ad secundam.

Ad III. Affirmative.

Ad IV. Festum Sanctae Familiae ad instar simplicis redigendum est, quando occurrit in Dominica privilegiata.

Atque ita rescripsit, die 9 Martii 1912.

Fr. S. Card. Martinelli, *S. R. C. Praefectus.*

L. ✠ S.

† Petrus La Fontaine, Episc. Charystien., *Secretarius.*

SACRA ROMANA ROTA

LONDONEN.

INCARDINATIONIS.

Pio PP. X feliciter regnante, Pontificatus Dominationis suae anno nono, RR. PP. DD. Fridericus Cattani, Antonius Perathoner, Ponens, *et Iosephus Alberti, Auditores de turno, in causa* « Londonen. - Incardinationis » *instante Rñdo D. Petro Mendosa, repraesentato per legitimum procuratorem V. Sacconi, advocatum, adversus Illmum Episcopum Michaëlem Fr. Fallon, repraesentatum per legitimum procuratorem A. D'Alessandri, advocatum, die 9 Ianuarii 1912 sequentem tulerunt definitivam sententiam.*

Sacerdos Petrus Mendosa Roussel natus est die 4 Iunii 1874 in parochia S. Salvatoris urbis simulque dioecesis Québec, ita ut haec dioecesis sit eius dioecesis originis. In dicta urbe Roussel aliquandiu studiis theologicis vacavit, mature tamen desiderium suum manifestavit dioecesim originis derelinquendi et aliam ingrediendi. Unde Archiepiscopus Quebecen., nomine Bégin, eum commendavit Archiepiscopo dioecesis Sanctae Fidei, Bourgade, qui preces oblatas benigne acceptans, sub die 15 Oct. 1899 Dño Roussel rescripsit: « À partir de ce moment « vous pouvez vous considérer comme accepté pour le diocèse de Santa « Fé et l'année prochaine je commencerai à faire les frais de vos étu- « des ». Et revera abhinc Archiepiscopus Sanctae Fidei dictum Roussel tamquam suum dioecesanum consideravit. Ex ipsius enim delegatione Roussel ab Ordinario Nicoletano tonsuram suscepit, et quidem antequam dimissionem suam ex dioecesi originis obtinuerit. Licentiam enim discedendi a sua dioecesi Québec Roussel demum obtinuit die 5 Ian. 1900, et quidem pro dioecesi Sanctae Fidei et per litteras dimissorias, quae dicuntur litterae excardinationis vel etiam *Exeat*. De Rousselii incardinatione in dioecesim Sanctae Fidei documentum quidem non extat, at talis incardinatio potest praesumi. Nam dictus Roussel iterum ex commissione Archiepiscopi Sanctae Fidei promotus fuit ad Ordines Minores (die 21 Dec. 1900) et ad Subdiaconatum (die 25 Iul. 1901) ab Ordinario Nicoletano, ad reliquos vero Ordines Maiores ab Ordinario Antigonensi. In urbe enim Antigonis in Collegio S. Francisci Xaverii studiis vacavit anno scholastico 1901-1902, quo durante tam Diaconatum quam Presbyteratum (data ex actis certo non constat) suscepit. Aestate anni 1902

Roussel in Collegio Torontino degit, ut linguam anglicam addisceret. Tamen in dioecesi Sanctae Fidei nec ante nec post ordinationem se praesentavit, sed, vix ordinatus, commeatum petiit atque obtinuit, ita ut, testante hodierni Archiepiscopi Sanctae Fidei Pitaval, epistola diei 13 Iulii 1911, in dicta dioecesi prorsus ignotus sit. Inde autem ab anno 1903 usque ad annum 1907 sac. Roussel in variis locis dioecesis Londonensis qua vicarius et curatus sacra ministeria obiit. Hanc tamen dioecesim, rite accepta facultate discedendi usque ad revocationem, reliquit. Nunc sac. Roussel, actualiter curatus in loco Sellwood dioecesis Sault-Sainte-Marie (seu S. Mariae Ormensis), praetendit, se ex dioecesi Sanctae Fidei excardinatum et dioecesi Londonensi rite incardinatum fuisse, ideoque instat, ut inter clerum ultimae dioecesis recipiatur. Ordinarius vero dioecesis Londonen., defectum legitimae incardinationis opponens, renuit receptionem sac. Roussel, qui proinde supplex adiit Sanctum Patrem, ut hac de re in Nostro ageretur Tribunali. Unde ex commissione Pontificia hodie dirimenda proponitur controversia sub hoc inter partes concordato dubio: « An constet de legitima incardina- « tione sacerdotis Roussel dioecesi Londonensi, ita ut dicta incardinatio « omnes canonicos effectus sortita sit ».

Ius quod attinet, Domini Auditores haec animadverterunt: Iam a remotissimis Ecclesiae temporibus plura Concilia praescripserunt, ut quisque propria in dioecesi a proprio episcopo ad sacros Ordines promoveretur (cfr. c. I, D. 71, *Conc. Sard.;* c. 2, ib. *Ioannes I;* c. 3, ib. *Conc. Nic.;* c. 4, ib. *Conc. Chalced.;* c. 2, D. 72, *Conc. Cartag.* III; c. 6, sq. C. IX qu. 2, *Conc. Antiochen.*; c. 9, eadem *Conc. Const.* I; c. 10 eadem *Urbanus II;* c. 1 *de tempore ordinationis* in VI. I, 9, *Clemens IV;* c. 3, ib. *Conc. Lugdunen.*, I). - Proprius autem Episcopus, ut definit Bonifacius VIII in VI Decr. c. *Cum nullus* (c. 3, in VI, I, 9) intelligitur ille episcopus, de cuius dioecesis est is qui ad Ordines promoveri desiderat, oriundus, seu in cuius dioecesi beneficium obtinet ecclesiasticum, seu habet (licet alibi natus fuerit) domicilium in eadem. Disciplinam hanc iterum expresse confirmavit Conc. Trid., sess. 23, c. 8, *de Reform.* statuens, « ut unusquisque a proprio episcopo ordinetur ». Cum porro decursu temporis consuetudo invalesceret, ut episcopi suos quoque familiares, licet alienae dioecesis, ad sacros Ordines promoverent, tribus dictis titulis originis, domicilii et beneficii, quartus accessit scilicet familiaritatis, vi cuius quis tunc alicui episcopo subditus fit, si apud ipsum per integrum et completum triennium in actuali servitio fuerit et insuper statim post ordinationem beneficium obtineat (*Conc. Trid.*, sess. 23, c. 9, *de Ref.*). De hisce autem

titulis saepe saepius ortae sunt controversiae; unde Innocentius XII Apostolicis Litteris *Speculatores,* datis die 4 Nov. 1699, declaravit quo sensu et quanam extensione iidem essent accipiendi, ad effectum ut quis proprius fieret alicuius episcopi subditus, a quo legitime ordinari posset. Hac Constitutione duce omnes deinde quaestiones diremptae sunt. Sed propter variam huius constitutionis interpretationem serius novae iterum ortae sunt controversiae, quas demum diremit Decretum *A primis* S. C. Conc. de clericorum excardinatione et ordinatione, editum die 20 Iulii 1898; quod decretum normas statuit et conditiones, sub quibus tum excardinatio tum incardinatio est facienda, ut canonicos sortiatur effectus.

Est autem excardinatio, perpetua dimissio clerici a sua dioecesi, ut in alia recipiatur, auctoritate Ordinarii facta. Datur vero per Litteras dimissoriales speciales, quae olim *Exeat* erant inscriptae, hodie autem litterae excorporationis seu excardinationis dicuntur. His clericus aliquis omnino solvitur a potestate et iurisdictione sui episcopi. Iuxta citatum decretum *A primis,* excardinatio fieri non licet, nisi iustis de causis; nec effectum undequaque sortitur, nisi incardinatione in alia dioecesi executioni demandata.

Dum dimissio clerici a propria dioecesi ad aliam dicitur excardinatio, receptio eiusdem clerici in alia dioecesi appellatur incardinatio. Ad incardinationem legitime faciendam nunc ex dicto decreto requiritur actus legitimus excardinationis episcopi a quo, et incardinationis episcopi, qui suae dioecesi adscribit; uterque autem actus in scriptis est conficiendus, ita ut excardinatio et incardinatio oretenus tantum facta nullius sit valoris. Debet praeterea incardinatio fieri absolute et in perpetuum, id est nullis, sive expressis sive tacitis, limitationibus obnoxia, ita ut clericus novae dioecesi prorsus mancipetur, praestito ad hoc iuramento ad instar illius, quod supra memorata Constitutio *Speculatores* pro domicilio acquirendo praescribit. Requiritur ulterius, ut Episcopus incardinans obtinuerit ab episcopo dimittente, sub secreto, si opus fuerit, opportuna testimonia de clerici incardinandi natalibus, vita, moribus ac studiis. Demum meminerint episcopi, quod ut iuxta *Conc. Trid.*, sess. 23, c. 16, *de reform.*, « nullus debet ordinari, qui iudicio sui episcopi non sit utilis aut necessarius suis ecclesiis »: ita pariter nullus est adscribendus novus clericus, nisi pro necessitate aut commoditate dioecesis.

Vi igitur decreti S. C. Conc. *A primis,* excardinatio clerici ex una dioecesi et incardinatio in alteram facienda est in scriptis, absolute et in perpetuum, praestito quoque iuramento ad instar illius, quod Constitutio *Speculatores* pro domicilio acquirendo praescribit.

Porro, Domini Auditores censuerunt, praefatas conditiones requiri non tantum pro liceitate sed etiam pro validitate, seu sub poena nullitatis, ita ut excardinatio et incardinatio, dictis conditionibus haud servatis peracta, nulla sit atque invalida. Id namque iam eruitur, si verba decreti in se inspiciantur. Pro excardinationis enim et incardinationis liceitate fit tantum exceptio quoad causas: « excardinationem fieri non licere nisi iustis de causis ». Ex quo sequitur, reliquas conditiones respicere validitatem iuxta tritum axioma: exceptio firmat regulam. Praeterea dictum decretum generale est et absolutum, ideoque nullum incardinationis peragendae modum praeter scriptum admittere censendum est. Quod ulterius etiam patet ex decreti fine. Ideo enim decretum illud datum fuit et certae normae statutae fuerunt ad excardinationem et incardinationem peragendam, ut contentiones, difficultates et abusus circa hanc rem de medio tollerentur. Qui finis utique non obtineretur, si conditiones in decreto statutae non pro validitate incardinationis requirerentur. Nec valet difficultas, quod legislator incardinationem aliter quam scripto factam expresse non irritaverit; hoc enim necessario non requiritur, quum profluat ex ipsa rei natura. Excardinatio autem et incardinatio veram important alienationem clerici de una in aliam dioecesim, cuius effectus iuridici certo certius probari debent, quod quidem nonnisi per documentum scriptum obtinetur. Veteri iure, praeter scriptam incardinationem, etiam oralis, immo equipollens seu implicita incardinatio, scilicet mediante sacra Ordinatione vel beneficii collatione, in usu erat, dummodo certo constaret de voluntate utriusque episcopi clericum perpetuo et absolute dimittendi eumque item perpetuo et absolute recipiendi. Utrum huiusmodi incardinatio per decretum *A primis*, quod expresse scripturam requirit, abrogata fuerit necne, non est cur inquiramus. Hoc autem asseri potest, minime extra controversiam esse, quod ante dictum decretum incardinatio fieri valide posset absque scripto documento. Nam etiam veteres auctores loquuntur de excardinatione scriptis facienda (cfr. Fagnanus, *l. 3, tit. de paroeciis, n. 2 et 4;* Reiff. *l. 3, tit. 29, n. 11;* Ferraris, v. *Testimoniales, n. 16*). Hinc etiam probata ephemeris *Il Monitore Ecclesiastico, vol. 8, p. 2, pag. 275, in nota* d), multo ante evulgatum decretum *A primis*, docebat: « Questo decreto d'incardina-« zione (nempe documentum scriptum) deve notificarsi così al sacerdote « che s'incardina, come al clero o al capitolo a cui s' incardina ». (Cfr. *Acta S. Sedis, vol. XXXIX, pag. 486*).

Iuramentum porro requiri pro validitate incardinationis probatur eo, quod hoc iuramentum praestandum sit ad instar illius, quod Constitutio *Speculatores* pro domicilio acquirendo praescribit. Iamvero, iuxta

dictam Constitutionem, iuramentum necessarium erat pro domicilio valide acquirendo. Legitur enim ibi: « Subditus autem ratione domicilii ad « effectum suscipiendi Ordines dumtaxat censeatur, qui iuraverit, se « vere et realiter animo perpetuo permanendi in dioecesi habere ». Uti ergo iuramentum necessarium erat pro domicilio valide acquirendo, ita etiam necessarium censendum est pro validitate incardinationis. Nec huiusmodi conditio praescribi potest per consuetudinem contrariam. Nam clausula finalis decreti *A primis*, quae sonat: « quibuscumque contrariis minime obstantibus » abrogat omnes consuetudines et leges, etsi speciales, contrarias, ac si essent in specie expressae (cfr. Laymann, *l. I, t. II, c. 1, n. 12 in VI; Acta S. Sedis, l. c., p. 493*).

Hisce in iure stabilitis, *factum quod attinet,* Domini Auditores in primis observarunt, praesentem controversiam deiudicandam esse ad tramitem decreti *A primis* diei 20 Iul. 1898. Nam in casu de re agitur decretum ipsum subsequente. Incardinatio enim de qua quaeritur, evenisse dicitur anno 1903, ideoque iuxta normas a dicto decreto statutas peragenda erat. Iamvero in casu elementa necessaria ad incardinationem legitime efficiendam prorsus desiderantur. Adsunt quidem quaedam indicia incardinationis aliqualiter peractae, quae tamen existentiam verae et legitimae incardinationis plene non probant.

Vi decreti *A primis* incardinatio sub poena nullitatis in scriptis est facienda. Ast nec in Curia Sanctae Fidei nec in Curia Londonen. ullum extat testimonium scriptum; ipse quoque actor nullum habet, quod producat, legitimum documentum.

Sane, nec in Curia Sanctae Fidei nec in Curia Londonen. invenitur documentum excardinationis sac. Roussel ex dioecesi Sanctae Fidei. Quod documentum in utraque dioecesi asservandum erat; illud autem, si exstiterit, deperditum fuisse, verisimile haud est. Excardinationem factam fuisse testatur quidem actualis Sanctae Fidei Archiepiscopus Pitaval, qui anno 1902 Episcopus Auxiliaris et Vicarius Generalis fuit defuncti Archiepiscopi Bourgade, et qui sub die 31 Iulii 1910 (ad Reverendum Ios. Gignac-Québec) scribit: « Je crois être aussi bien que per- « sonne au courant de l'affaire. Or j'affirme en conscience que Monsei « gneur Bourgade me dit un jour: " Il ne faut plus compter sur Monsieur « Roussel: je lui ai envoyé ses lettres d'excardination ... „. Quant à une « copie, que vous désirez avoir, je regrette de ne pas pouvoir vous la « fournir. Nous avons inutilement cherché la minute dans les archives; « elle ne s'y trouve pas ... mais j'affirme de nouveau que le saint Arché- « vêque m'a dit un jour: " Ne comptons plus sur l'abbé Roussel, je lui ai

« envoyé ses lettres d'excardination „. Ma parole, j'en ai la certitude, vaut « bien la copie que vous me demandez ».

Testimonium hoc sane gravis est momenti, quamvis idem Episcopus ab H. S. Tribunali rite rogatus in epistola diei 13 Iul. 1911, appellans ceterum ad praecedentem epistolam, se nihil prorsus scire asserat. Ita enim scribit: « Touchant le cas je ne sais absolument rien; je n'ai entendu « mon prédécesseur Monseigneur Bourgade parler que peu d'un Monsieur « Roussel, qui se fit ordonner au Canada prêtre pour Santa Fé; mais « qui fut aussitôt, ou bientôt après, accepté par un évêque du Canada. « À part Mons. Bourgade et moi-même, qui ne l'avons jamais vu, je ne « crois pas qu'il se trouve dans tout l'Archidiocèse de Santa Fé non « seulement un seul prêtre, mais aussi une seule personne, qui ait entendu « parler de Monsieur Roussel ». Hisce duabus collatis litteris, admitti quodammodo potest, sacerdotem Roussel ex dioecesi Sanctae Fidei, ceterum in ea prorsus ignotum, excardinatum fuisse, etsi nullum excardinationis inveniatur documentum.

Sed praescindendo ab hac quaestione, an sac. Roussel ex dioecesi Sanctae Fidei rite fuerit excardinatus, non constat eumdem dioecesi Londonensi legitime fuisse incardinatum. Nam huius praetensae incardinationis in Curia Londonen. pariter nullum exstat documentum scriptum, prout exigit decretum *A primis*, quamvis alia documenta relate ad sac. Roussel inveniantur. Cancellarius enim Curiae Londonen. ita refert Episcopo suo: « Acta Curiae dioecesis Londonen. diligenter per- « scrutatus sum. Sed frustra; litterae incardinationis R. D. Roussel inter « acta Curiae non inveniuntur ... R. D. Roussel ingressus est dioecesim « Londonen. anno 1903. Eo tempore officium acta Curiae custodiendi ad « me, uti Cancellarium dioeceseos Londonen., spectabat. Sed neque litte- « ras excardinationis R. D. Roussel e dioecesi originis, neque litteras « incardinationis in dioecesim Londonen. umquam vidi ».

Deest igitur in Curia Londonen. documentum scriptum peractae excardinationis ex dioecesi Sanctae Fidei et subsecutae incardinationis in novam dioecesim.

Praeter haec duo documenta scripta desideratur insuper documentum de iuramento praestito, quod pariter requiritur tamquam conditio sine qua incardinatio valere non potest. Nec praesumi potest, iuramentum praestitum fuisse iuxta principium: « in dubio praesumitur recte factum, quod faciendum erat ». Hoc enim principium tantum valet de rebus accessoriis, supposita certitudine actus principalis. In casu autem nostro actus principalis, scil. incardinatio, ex documentis non constat, ideoque dictum principium iam ex hoc capite invocari nequit. Praeterea actor

ipse dubium solvere potuisset confitens se iuramentum praestitisse. Ast iuramentum emissum fuisse, actor asserere non valet, sicuti nullum potest producere documentum peractae incardinationis.

Nihilominus actor instat, se dioecesi Londonensi incardinatum fuisse. Narrat enim, se anno 1903 dioecesim Londonensem ingressum esse, ibique nominatum fuisse Vicarium in loco *Stratford*. Quod cum audisset Episcopus Sanctae Fidei, ei significavit, ut aut in dioecesim rediret, aut litteras excardinationis peteret. Has litteras Roussel, ut ipse narrat, proinde revera petiit et obtinuit, easque per officium postale misit Episcopo Londonensi Mac Evay, qui, litteris acceptis, eum novae dioecesi incardinavit. En verba actoris: « Quand Monseigneur Bourgade, Archevêque « de Santa Fé, apprit que j'exerçais le ministère dans le diocèse de « London, il me signifia de rentrer dans mon diocèse ou de demander « des lettres d'excardination. Je montrai cette lettre à Monseigneur « Fr. P. Mac Evay, qui m'invita à demander mes lettres d'excardination, « me promettant de m'incardiner à son diocèse. Ces lettres d'excardina- « tion je les ai demandées, je les ai reçues, je les ai envoyées par la « poste à Monseigneur Mac Evay, qui m'a declaré les avoir reçues et « par elles m'avoir incardiné à son diocèse ». Quae verba actoris, si ei hac in re et in iudicio maximum habenti interesse credere liceat, Domini Auditores ad summum demonstrare censuerunt, aliquam excardinationem seu dimissionem sac. Roussel e dioecesi Sanctae Fidei evenisse, eiusdem autem incardinationem in dioecesim Londonensem legitime peractam minime probare. Actor enim demonstrare deberet, incardinationem forma a decreto *A primis* statuta ac verificatis necessariis conditionibus peractam fuisse. Id autem demonstrare nequit.

Item Domini Auditores nihili faciendum esse existimarunt argumentum pro incardinatione sac. Roussel ex eo petitum, quod hic adscriptus fuerit societati cuidam dictae: « Société St-Jean l'Évangéliste du « diocèse de London pour le secours des prêtres infirmes et retirés du « ministère ». Huiusmodi enim societatibus omnes sacerdotes in aliqua dioecesi demorantes et sacrum ministerium exercentes, etsi eidem dioecesi non sint incardinati, adscribi solent, dummodo praescriptam taxam solvant.

Unicum quod actori favere videtur, iidem Domini Auditores esse censuerunt rationem agendi et depositionem Praesulis Mac Evay, qui dioecesi Londonensi usque ad annum 1910 praefuit, et Toronti nuper vita functus est. Dictus enim Praesul sacerdoti Roussel, qui ex variis causis in aliam dioecesim se conferre destinaverat, petitam licentiam discedendi die 23 Aprilis 1907 *usque ad revocationem* concessit. Idem

Archiepiscopus Mac Evay die 23 Aug. 1907, cum Roussel versaretur in dioecesi Manchesteriensi, huius dioecesi Episcopo, qui de Rousselii moribus notitias exegerat, scripsit: « L'abbé Roussel appartient ici à ce « diocèse et il nous a quitté avec une bonne réputation ». Praeterea dictus Archiepiscopus, qua episcopus Torontinus, suo successori in dioecesi Londonen., scil. Episcopo Tallon, sub die 6 Martii 1911 scripsit: « Riguardo al Rev. D. Roussel egli fu debitamente incardinato nella « diocesi di London, ed i documenti dovrebbero trovarsi nell'archivio « diocesano ». Demum Praesul Mac Evay die 7 Martii 1911 rite rogatus:

I. An anno 1903 litteras receperit, quibus Curia Sanctae Fidei sacerdotem Roussel excardinaverat.

II. An, his receptis litteris, eumdem sacerdotem Roussel inscripserit clero Londonensi et de hac incardinatione constare fecerit ex Curiae actis.

Ad I. respondit: « Affirmative; quoad factum nullum est dubium, quoad tempus ex memoria loquor, quia documenta non habeo ».

Ad II. « Affirmative ».

Quae omnia sane gravis esse momenti admiserunt Domini Auditores, at non tanti ut defectum documentorum in re tam gravi supplere valeant. Praeprimis enim pro legitima incardinatione sacerdotis Roussel invocari nequeunt litterae commendatitiae, quas concessit Episcopus Mac Evay. Nam unusquisque sacerdos ab Ordinario, in cuius dioecesi diutius commoratus est, ibique sacrum ministerium exercuit, cum eam relinquere velit, tenetur petere commendaticias litteras, si in alia dioecesi ad Missae celebrationem et alia divina officia obeunda admitti velit. Conceduntur autem hae litterae formula quadam generali, sive ad tempus determinatum, sive non determinatum.

Quae vero idem Mac Evay episcopo Manchesteriensi et Londonensi scripsit, demonstrant quidem aliquam incardinationem seu receptionem sacerdotis Roussel revera evenisse, minime autem probant, eam factam fuisse iuxta normas a decreto *A primis* statutas. Idem valet de Archiepiscopi Mac Evay testimonio, quod ceterum iuratum non est, et insuper in discrimine vitae prolatum fuit.

Praeterea, iuxta superius dicta, a decreto *A primis* pro incardinatione et excardinatione requiritur expresse scriptura et quidem sub poena nullitatis. Quando autem scriptura necessaria est ad substantiam actus, necessaria quoque est, ut probati docent auctores, ad probationem actus, ita ut testes tantummodo haud sufficiant. Quo sub respectu haec docet Reiff. (*l. II, tit. 22, n. 282*): « Plures dantur casus, in quibus « scriptura requiritur (ad probationem) et testes non sufficiunt; horum

« enim 34 enumerat Glossa in *c. 1, vers. " in scriptis „ de cens. in 6°* ». Quando id locum habeat, citatus auctor explicat dicens: « Illud est spe- « ciale in actibus illis, in quibus, iure sic disponente, requiritur scriptura « ad substantiam actus sive contractus: sicque testes non sufficiunt... « secus dicendum in ceteris casibus, seu ubi scriptura necessario non « debet intervenire » (*l. c. n. 291*). Similiter Pirhing (*l. II, t. 22, § 79*) et Schmalzgrueber (*De fide Instr., P. III, t. 22, § 91*) tradunt, scripturam ad probationem actus esse necessariam, quando eadem de essentia est contractus vel quando ex dispositione legis intervenire debet.

Ex qua doctrina inferre licet, defectum documentorum scriptorum, quae decretum *A primis* pro validitate incardinationis omnino exigit, suppleri non posse per testimonium Episcopi Mac Evay, siquidem, quando scriptura necessaria est ad substantiam rei, necessaria est etiam ad eiusdem actus probationem, neque sufficit probatio per testes.

Ceterum, etsi detur scripturam in casu posse suppleri per testes, tamen unicum Praesulis Mac Evay testimonium haud sufficit. Nam *vox unius, vox nullius*. Unicus scilicet testis satis est ad probandum, tantum quando eius depositio nemini nocet et alteri prodest. Quando autem lata sententia magnum faceret praeiudicium, regula est, quod in qualibet causa ad legitimam probationem plenamque fidem faciendam requiruntur duo testes probatae vitae et omni exceptione maiores (Reiff., *l. II, tit. 19, n. 61, 62; et tit. 20, n. 231*). Testimonium enim unius, quantumvis legitimum, contra alterum regulariter non probat, nec sufficit ad decisionem causarum. Et hoc intellige de uno teste in quacumque dignitate sit constitutus, ut habet *c. de testibus:* « Manifeste facimus, ut unius omnino « testis responsio non audiatur, etiamsi praeclarae Curiae honore prae- « fulgeat. » (cfr. Reiff., *l. II, tit. 20, n. 247, 248*).

Unicus igitur testis non probat. Nec opponi potest, testimonium Episcopi Mac Evay coadiuvari testimonio hodierni Episcopi Sanctae Fidei, qui, ut supra dictum est, a praedecessore audivit: « Il ne faut plus comp- « ter sur Monsieur Roussel; je lui ai envoyé ses lettres d'excardination ». Haec enim verba tantum invocari possunt pro sacerdotis Roussel excardinatione ex dioecesi Sanctae Fidei, non autem pro eiusdem legitima incardinatione in dioecesim Londonensem.

Notandum est, Praesulem Mac Evay testem esse non iuratum. Testis autem non iurati dictum, demptis certis casibus, regulariter non probat, ut expresse habetur in c. *Nuper nobis* (*c. 51, X, Lib. II, Tit. 20*) illis verbis: « Nullius testimonio, quantumcumque religiosus existat, nisi « iuratus deposuerit, in alterius praeiudicium debet credi. » (cf. Reiff., *l. c., n. 463*).

Quibus omnibus attentis et sedulo perpensis, Dominis Auditoribus visum est, non certo constare de legitima incardinatione in casu, seu eam ad minus dubiam esse, ideoque Episcopum Londonensem obligari non posse ad recipiendum sacerdotem Roussel. Nam non datur obligatio, nisi de ea certo constet.

Unde Nos infrascripti Auditores de Turno, Christi Nomine invocato, pro tribunali sedentes et solum Deum prae oculis habentes, decernimus, declaramus, sententiamus, ***non constare de legitima incardinatione sacerdotis Roussel dioecesi Londonensi,*** seu ad dubium propositum respondemus: *Negative;* statuentes et mandantes, ut iudiciales expensae compensentur inter partes; taxa vero expeditionis sententiae pro medietate ab utraque parte solvatur.

Ita pronunciamus, statuentes, ut illi ad quos spectat executioni mandent hanc nostram sententiam et adversus reluctantes procedant ad normam ss. Canonum, et praesertim *cap. 3, Sess. XXV, de reform.* Conc. Trid., iis adhibitis executivis et coërcitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis extitura sint.

Romae, in sede Tribunalis S. R. Rotae, die 9 Ianuarii 1912.

Fridericus Cattani.
Antonius Perathoner, *Ponens.*
Iosephus Alberti.

Sac. Tancredes Tani, *Notarius.*

DIARIUM ROMANAE CURIAE

S. CONGREGAZIONE DEI RITI.

CONGREGAZIONE PREPARATORIA.

Il giorno 12 Marzo 1912, nel Palazzo Apostolico Vaticano, con l'intervento degli Emi e Rmi Sigg. Cardinali e col voto dei Rmi Prelati Officiali e dei Consultori Teologi, fu tenuta la Congregazione Preparatoria per discutere il dubbio sopra l'eroismo delle Virtù del Ven. Marcellino Giuseppe Champagnat, Sacerdote dell'Istituto dei Piccoli Fratelli Maristi.

TRIBUNALE DELLA S. ROMANA ROTA.

AVVISO DI CONCORSO.

Avute le debite autorizzazioni a norma del Cap. II « De Provisione Officiorum » nella Cost. *Sapienti Consilio,* colla presente notificazione si pubblica il concorso ad un posto di Scrittore presso la S. Romana Rota.

L'esame scritto, da farsi in lingua latina, verserà circa la Costituzione della Curia Romana e delle Curie diocesane e le loro mutue relazioni, nonchè le regole procedurali dei giudizi ecclesiastici.

L'esame avrà luogo il giorno 24 Aprile p. v. alle ore 8 antimeridiane, e quanti desiderano concorrere dovranno esibire alla Cancelleria del Tribunale la domanda e i titoli per l'ammissione non più tardi del 20 dello stesso mese.

Dalla Cancelleria del Tribunale, 26 Marzo 1912.

Michele Lega, *Decano.*

Avv. T. Tani, *Notaio.*

SEGRETERIA DI STATO

NOMINE.

Con biglietto della Segreteria di Stato, il Santo Padre si è degnato di nominare:

Commissario della S. Congregazione di S. Uffizio:

24 Marzo 1912. — Il Rmo P. Domenico Pasqualigo, dell'Ordine dei Predicatori, Vice-Commissario della stessa S. Congregazione.

Con biglietti e Brevi della Segreteria di Stato, il Santo Padre si è degnato di nominare:

Assistente al Soglio Pontificio:

11 Marzo 1912. — Mons. Matteo Harkins, Vescovo di Providence.

Protonotario Apostolico ad instar participantium:

13 Marzo 1912. — Il Rev. D. Alessio Solanet, Vicario Generale della diocesi di Mende.

Prelati domestici di S. S.:

15 Marzo 1912. — Mons. Simone Deploige, Presidente dell'Istituto Superiore di Filosofia a Lovanio.

— Il Rev. Canonico Francesco Uberto Cleynhens, di Anversa.

Avvocati Concistoriali:

15 Marzo 1912. — Il Sig. Avv. Prof. Alberto Guidi, di Roma.

— Il Sig. Conte Vincenzo Sacconi, della stessa città.

ONORIFICENZE.

Con biglietti e Brevi della Segreteria di Stato, il Santo Padre si è degnato di conferire le seguenti onorificenze:

L'Ordine della Milizia Aurata, detto dello Speron d'oro:

19 Marzo 1912. — A Sua Altezza Illustrissima il Sig. Conte Emich de Leiningen Billigheim, già Capitano dei Dragoni Pontifici.

La Commenda dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

14 Marzo 1912. — Al Sig. Alessandro Braun, Senatore del Belgio.

18 Marzo. — Al Sig. Paolo Luigi Armando Soffrey de Beaumont-Beynac, della diocesi di Périgueux.

La Commenda dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe militare:

16 Marzo 1912. — Al Sig. Barone Roberto Grant de Luxollière de Bellussière, della diocesi di Périgueux.

La Commenda dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

8 Marzo 1912. — Al Sig. Cav. Giuseppe Hassinger, di Vienna.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

9 Marzo 1912. — Al Sig. Giacomo Giovanni Luigi Kneppers, della diocesi di Bois-le-Duc.

14 Marzo. — Al Sig. Onorato de Winde, Segretario dell'Associazione Cattolica di Bruxelles.

— Al Sig. Carlo Bulens, della stessa città.

18 Marzo. — Al Sig. Elia Ramel, dell'archidiocesi di Lione.